

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİK YETERLİKLERİ
İLE DİJİTAL VATANDAŞLIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve ALGAN

İstanbul
Mart-2021

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİK YETERLİKLERİ İLE
DİJİTAL VATANDAŞLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve ALGAN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Ali GURBETOĞLU

İstanbul
Mart-2021

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Dr. Öğr. Üyesi Ali GURBETOĞLU

Üye Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Üye Doç. Dr. Mustafa YEŞİLYURT

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ali Güneş

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Öğretmenlerin Teknolojik Yeterlikleri ve Dijital Vatandaşlıkları Arasındaki İlişki**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Merve ALGAN

ÖN SÖZ

Bu araştırma, öğretmenlerin hızla gelişen dijital teknolojilere uyumunu incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ve dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişki ölçülmeye çalışılmış ve bunlara bağlı çeşitli alt değişkenler kullanılmıştır. Bu amaçla öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu araştırmanın her aşamasında bana yardımcı olan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ali GURBETOĞLU'na, tavsiyelerini ve desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Bilal YILDIRIM'a ve Doç. Dr. Mustafa YEŞİLYURT'a, eğitim alanında dersleriyle ve imkânlarıyla bizlere öncü olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi akademisyenlerine ve yüksek lisans eğitimim boyunca benden desteğini esirgemeyen aileme ve eşim Hakan ALGAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Merve ALGAN
İstanbul-2021

ÖZET

ÖĞRETMENLERİN TEKNOLOJİK YETERLİKLERİ İLE DİJİTAL VATANDAŞLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Merve ALGAN
Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi
Tez danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali GURBETOĞLU
Mart-2021, 88+XI Sayfa

Bu çalışmanın amacı resmi İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Araştırma, resmi İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenlerin demografik özellikleri, öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterlilik ve öğretmenlerin dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişki düzeyini incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem ise İstanbul ilinin Eyüpsultan ilçesindeki resmi İmam Hatip Liseleri arasından seçilmiş 5 okulda görevli 150 öğretmenden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında Şad ve Demir (2015) geliştirdiği “Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlilik Ölçeği” ve Kocadağ (2012) geliştirdiği “Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği” kullanılmıştır. Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterlilik ile öğretmenlerin dijital vatandaşlıkları düzeyinin belirlenmesine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Değişkenler arasında farklılığı ortaya koyabilmek için ikili karşılaştırmalarda dağılım normal olduğundan t testi, ikiden fazla değişken gruplarının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Farklılığın anlamlı bulunması durumunda Tukey testi uygulanmıştır. Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterlilik ile öğretmenlerin dijital vatandaşlıkları arasında pozitif yönde ve çok yüksek seviyede anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretmen, Dijitalleşme, Dijital Uyum

ABSTRACT
THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS
TECHNOLOGICAL COMPETENCE AND THEIR DIGITAL
CITIZENSHIP

Merve ALGAN

Master, Education Management

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Ali GURBETOĞLU

March-2021, 88+XI Pages

The aim of this study is to determine the relationship between teachers technological competence and their digital citizenship by teachers working in official İmam Hatip High Schools. The research was carried out with a relational screening model to examine the demographic characteristics of teachers working in official İmam Hatip High Schools, the level of relationship between teachers' computer and internet use self-efficacy and digital citizenship of teachers. The universe of the research consists of teachers working in official İmam Hatip High Schools in Istanbul. The sample consists of 150 teachers working in 5 schools selected among the official İmam Hatip High Schools in the district of Istanbul, Eyüpsultan. In the collection of the data, “Self-Efficacy Scale of Computer and Internet Use in Teachers' Training Process” developed by Şad and Demir (2015) and “Digital Citizenship Scale for Teachers” developed by Kocadağ (2012) were used. Arithmetic mean and standard deviation were used to determine the level of digital citizenship of teachers with the self-efficacy of computer and internet usage in teachers' education process. In order to reveal the difference between the variables, since the distribution is normal in binary comparisons, t test is used to compare more than two variable groups, and one-way analysis of variance (ANOVA) is used. If the difference was found significant, Tukey test was applied. A positive and a very high level of meaningful relationship was determined between the self-efficacy of computer and internet use in teachers' education process and digital citizenship of teachers.

Key Words: Education, Teacher, Digitalization, Digital Adaptation

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem.....	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1 Dijitalleşme Kavramı.....	5
2.1.1 Dijitalleşmenin Gündelik Hayata Etkisi	6
2.1.2 Sosyokültürel Yapının Dijitalleşmesi	9
2.1.3 Dijitalleşme Süreci Ürünü Olarak Dijital Vatandaşlık ve Dijital Toplum..	11
2.1.4 Dünya Geneline Artan Dijitalleşmeye Dayalı Sistem ve Sorunları.....	14
2.2 Eğitimde Dijitalleşme Kavramı ve Dönüşüm.....	15
2.2.1 Eğitimde Dijitalleşmenin Önemi	17
2.2.2 Eğitimde Dijitalleşmenin Eğitim Süreçlerine Katkıları	18
2.2.3. Eğitimde Dijitalleşmeye Uyum Süreci	20
2.2.3.1. Eğitimcilerin Uyum.....	20
2.2.3.2. Öğrencilerin Uyum	22
2.2.3.3. Eğitim Kurumlarının Uyum	24
2.3. Literatür Taraması	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	30
3. YÖNTEM.....	30

3.1. Araştırma Modeli.....	30
3.2. Araştırma Grubu	30
3.3. Veri Toplama Araçları.....	31
3.4. Verilerin Toplanması	32
3.5. Verilerin Analizi	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	34
4. BULGULAR	34
4.1. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	34
4.1.1. Branş Değişkenine İlişkin Bulgular.....	34
4.1.2. Görev Değişkenine İlişkin Bulgular	35
4.1.3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular.....	36
4.1.4. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	37
4.1.5. Cep Telefonu ile Bağlanma Değişkenine İlişkin Bulgular	38
4.1.6. Sosyal Ağ Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular	39
4.1.7. E-devlet Hizmetleri Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular	40
4.1.8. Bilgisayar Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular.....	41
4.1.9. Cep Telefonu Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular	42
4.1.10. İnternet Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular.....	44
4.1.11. Bilgisayar Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgular	45
4.1.12. Cep Telefonu Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkiler Bulgular	47
4.1.13. İnternet Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgular.....	48
4.2. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	50
4.2.1. Branş Değişkenine İlişkin Bulgular.....	50
4.2.2. Görev Değişkenine İlişkin Bulgular	50
4.2.3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular.....	51
4.2.4. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	52
4.2.5. Cep Telefonundan Bağlanma Değişkenine İlişkin Bulgular	52
4.2.6. Sosyal Ağ Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular	53
4.2.7. E-devlet Hizmetleri Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular	53
4.2.8. Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular	54
4.2.9. Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanma Sıklığı Değişkenlerine İlişkin Bulgular.....	56
4.3. Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlilikleri ile Dijital Vatandaşlıklarının Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi.....	57
BEŞİNCİ BÖLÜM	59
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	59
5.1. Sonuçlar	59
5.2. Öneriler	64

KAYNAKÇA.....	65
EKLER	71
EK-1 ÖLÇEKLER VE ÖLÇEK İZİNLERİ.....	71
ÖZ GEÇMİŞ	79

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Branş Değişkenine Göre T-testi Sonuçları	34
Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Görev Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	35
Tablo 4.1.3 Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre T-testi Sonuçları	36
Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	37
Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Cep Telefonundan Bağlanma Değişkenine Göre T-testi Sonuçları.....	38

Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Sosyal Ağ Kullanma Değişkenine Göre T-testi Sonuçları.....	39
Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin E-devlet Hizmetleri Kullanma Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	40
Tablo 4.1.8. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Bilgisayar Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	41
Tablo 4.1.9. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Cep Telefonu Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	43
Tablo 4.1.10. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin İnternet Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	44
Tablo 4.1.11. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Bilgisayar Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	45
Tablo 4.1.12. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin Cep Telefonu Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	47
Tablo 4.1.13. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterliğinin İnternet Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	48
Tablo 4.2.1. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Branş Değişkenine Göre T-testi Sonuçları.....	50
Tablo 4.2.2. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Görev Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	50
Tablo 4.2.3. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-testi Sonuçları	51
Tablo 4.2.4. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Yaş Değişkeninin ANOVA Sonuçları.....	52

Tablo 4.2.5. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Cep Telefonundan Bağlanma Değişkeninin T-testi Sonuçları.....	52
Tablo 4.2.6. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Sosyal Ağ Kullanma Değişkeninin T-testi Sonuçları	53
Tablo 4.2.7. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının E-devlet Hizmetleri Kullanma Değişkeninin ANOVA Sonuçları	53
Tablo 4.2.8. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bilgisayar, Cep telefonu ve İnternet Becerisi Değişkeninin ANOVA Sonuçları	54
Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanma Sıklığı Değişkeninin ANOVA Sonuçları	56
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlilikleri ile Dijital Vatandaşlıklarının Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Testi Sonuçları.....	57

KISALTMALAR

Akt: Aktaran

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

İHL: İmam Hatip Lisesi

İHL Branş: İHL Meslek Dersi Öğretmenleri

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim ve eğitim ortamı birçok yapıdan oluşmaktadır. Eğitimci, eğitim sürecinde kazandırılmasını amaçladığı davranışlar için ve öğrenimin gerçekleşmesi için bazı materyallerden faydalanmaktadır. Bunlar gelişen dünyanın sunduğu fırsatlar ölçüsünde edinilmektedir. Bilgisayar, akıllı telefon, tablet gibi somut araçlar ile birlikte internet ağı da bu materyaller arasında yerini almıştır.

Teknolojinin insan hayatında vazgeçilmez bir yer edinmesi sonucu olarak, eğitim içerisinde de teknoloji yerini almış bulunmaktadır. Eğitim içeriklerinin oluşturulması ve eğitim sürecinin işleyişi açısından teknoloji ve dijital tasarım eğitimciler ve eğitim görenler için normal bir kullanım haline gelmiştir.

Eğitimcilerin dijitalleşen dünya içerisinde, belirli bir kullanım haline gelen teknoloji aletleri ve sosyal ağlar üzerinde belirli bir okuryazarlığı edinmiş olması gerekmektedir. Dijital dünya içerisine belirli bir hazırbulunuşluk ile bu araçları kullanması gerekmekte olup bir yönden bu kullanım bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Eğitim sürecinde dijital araçları kullanmak eğitim sürecini hızlandırabilecek fırsatlar oluşturabilmektedir. Daha hızlı iletişim ve veri aktarımı eğitim sürecini de hızlandırabilme olasılığı sunabilmektedir. Bu açıdan eğitimcinin dijital araçları kullanabilecek seviyede olması gerekmektedir.

1.1. Problem

Dijital teknolojilerin hızla değişip geliştiği dünyamızda eğitim sistem ve uygulamaları da etkilenmektedir. Bunun için öğretmenlerin dijital sistemlere hakim olmaları çağın gerisinde kalmalarını ve eğitimi olumsuz yönde etkilemelerini engelleyecektir. Öğretmenler mevcut imkanları yeterince kullanıyor mu ve teknolojiyi kullanma yeterliliğinde eğitim kurumları yahut branşlar arasında farklılıklar mevcut mudur? Mevcut ise ilgili farklılık hangi yöndedir? Bilgisayar ve

internet kullanımı ile dijital vatandaşlık üst boyutları ele alınarak aşağıda belirtilen alt boyutlarda anlamlı farklılık oluşmuş mudur? Oluşmuş ise hangi yönde olduklarına dair sorulara cevap bulmaya çalışacağız.

COVID-19 pandemi sürecinde ülkemiz ve dünyada eğitimle beraber hemen hemen tüm alanlarda dijital uygulamalar önem kazanmış ve bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu zorunluluk sürecinde eğitim ve eğitimcilerin dijital uygulamalara olan uyumu problemimizin ana gündem maddesi olup İmam Hatip Liseleri ve bünyelerinde bulunan İmam Hatip Ortaokulu ve anaokulu öğretmenlerinin de bu dijital uygulamalara olan uyumu incelenmeye çalışılmıştır.

1.2. Amaç

Yapmış olduğumuz araştırmada amaç, öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Bunun yanında, resmi İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğunu belirlemek; branş, görev, cinsiyet, yaş, internete, cep telefonu ile bağlanma, sosyal ağ kullanma, e-devlet hizmeti kullanma, teknoloji becerisi ve teknoloji kullanma sıklığı değişkenlerine göre öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini incelemektir.

Araştırmada şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği ile dijital vatandaşlıkları ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin branş, görev, cinsiyet, yaş, internete cep telefonu ile bağlanma, sosyal ağ kullanma, e-devlet hizmeti kullanma, teknoloji becerisi ve teknoloji kullanma sıklığı değişkenlerine göre öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmenlerin branş, görev, cinsiyet, yaş, internete cep telefonu ile bağlanma, sosyal ağ kullanma, e-devlet hizmeti kullanma, teknoloji becerisi ve teknoloji kullanma sıklığı değişkenlerine göre dijital vatandaşlıkları farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ile internet kullanımı ile dijital vatandaşlıkları ve alt boyutları arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Önem

Dijitalleşme tüm dünyada hızlı bir şekilde oluşmuş bir kültür olmakla birlikte uygulama alanı olan bir durumdur. İnsanları etkilediği gibi toplumları ve sosyal olan birçok alanı da etkilemektedir. Hayatın içine yerleşen ve hayatın bir parçası haline gelen dijital kültür eğitim alanında da kendine yer etmiştir.

Günümüzde hem teknoloji hem de insan açısından dönüşümlü bir gelişim söz konusudur. Eğitim sürecinde ve eğitim ortamlarında dijitalleşme bu şekilde bir gelişim döngüsü oluşturmaktadır. Bu açıdan eğitimcilerin teknik ve algısal olarak dijitalleşmeye olan uyumu oldukça önemlidir.

Bu araştırmada öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğuna cevap aranmış; ayrıca bazı değişkenler ölçüsünde elde edilen veriler kapsamında bilimsel bir zemin ve şema oluşturulmuştur. Bu araştırma öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkinin nasıl bir seviyede olduğunu sunmaktadır. Bu araştırma öğretmenlere ve araştırmacılara öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ile dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişki açısından katkılar sağlayacaktır.

1.4. Varsayımlar

1. Kullanılan ölçekler öğretmenlerin dijital vatandaşlığını ölçecek niteliktedir.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yetişme tarzları arasında önemli farklar yoktur.
3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurumlar teknolojik imkanlar bakımından uygun ve yeterlidir.
4. Araştırmaya katılan öğretmenler, kendilerine yöneltilen soruları tam ve doğru olarak algılamışlardır.
5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgisayar ve internete erişim imkanlarının eşit olduğu kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırmanın evreni, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Eyüpsultan ilçesinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İmam Hatip Liselerinde görevli 130 öğretmenin görüşüyle sınırlıdır.

2. Bağımsız değişkenler, araştırmada kullanılan “Kişisel Bilgi Formu” içinde yer alan değişkenlerle (brans, görev, cinsiyet, yaş, internete cep telefonu ile bağlanma, sosyal ağ kullanma, e-devlet hizmeti kullanma, teknoloji becerisi ve teknoloji kullanma sıklığı) sınırlıdır.

3. Eğitimde dijitalleşmeye ilişkin veriler; Şad ve Demir (2015) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterlik Ölçeği” toplanan bulgularla sınırlıdır.

4. Eğitimcilerin dijital uygulamalara olan uyumuna ilişkin veriler; Kocadağ (2012) tarafından geliştirilen “Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği” ile elde edilen bulgularla sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde; “dijitalleşme” ile “dijital vatandaşlık” kavramları açıklanmış ve söz konusu kavramların gündelik hayata etkisi açıklanmıştır. Bu anlamda sosyokültürel yapının dijitalleşmesi, dijital toplum ve dijitalleşmeye dayalı sorunlar hakkında kısa açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde “eğitimde dijitalleşme kavramı”, eğitim süreçlerindeki dijitalleşmenin önemi ve eğitimde dijitalleşmeye uyum süreçleri açıklanarak, eğitim yöneticilerinin söz konusu süreçte uyum düzeyleri yapılmış araştırmalar ekseninde ifade edilmiştir.

2.1 Dijitalleşme Kavramı

Dijitalleşme, görsel teknolojilerde ve iletişim teknolojilerinde mevcut sürecin en gelişmiş kabul edilen bir sistem olarak kendini göstermektedir. Bilinen bilgi kazanım biçimlerinden kendini ayırmış bir kodlama sistemine dayanan dijitalleşmenin çok katmanlı etkileşimle ve yüksek hıza sahip olarak gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Görsel içerikli bir mesajın dijital kodların bir araya gelmesiyle oluşması, yaşamı kolaylaştırması adına oldukça mühim yere sahiptir. Dijitalleşme süreci beraberinde oldukça değişik kavramlar da açığa çıkarmıştır. Bunun yanı sıra görsel bildirişimin ilerlemesinde modern bir dönem türemektedir (Sunal, 2016:300).

Pek çok mecrada önemli teknolojik gelişme olarak dijitalleşme kavramı öne sürülebilir. Dijitalleşme, benzer mesajların (görüntüler, imgeler, kelimeler vb.) değişik biçimlerde düzenlenebilen, elektronik olarak depo edilebilen, saklanabilen ve iletilebilen datalara dönüştürülebilmesi işlemine denir. Ses biçimindeki mesajlar, metin ve görüntünün dijitalleştirilmesiyle kolayca birleştirilebilmektedir. Bu özellik geçmişte imkânsız varsayılan bilgilerin bütünleştirilmesi işlemini mümkün kılabilmektedir. Telekomünikasyonun çok ötesine geçmekte olan dijitalleşmenin etkisi; metin, ses ve videoyu birlikte işleme yeteneği; bilgisayarlara özgü tasarlanmış olan çoklu ortam uygulamalarını çeşitleriyle birlikte ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda radyo, televizyon, telefon ve bilgisayar gibi iletişim araçları kolay kullanılabilir ve ulaşılabilir hale gelmiştir (Ormanlı, 2012:33).

Dijitalleşme kavramı internet ortamında; nedensellik, özgürlük ve sınırsız alışverişe dayalı bir "siber ütopya" olarak kendini göstermiştir. Bu anlayış doğrultusunda, televizyonun insanları birbirine bağlayarak kurduğu kitle iletişim kültüründen farklı bir konuma getirdiği düşünülen unsur da internettir. Kamu kuruluşlarını ve üniversite çevrelerini birbirine bağlayan internetin, reklam ve finans dünyası için de önemli bir unsur sayılmaya başlanmasıyla birlikte internetin ticari ve sosyal potansiyeli onu tüketim ve kontrolün yoğunlaştığı bir araç haline getirmiştir (Başlar, 2013:3).

“Dijitalleştirme” kavramı, yeni medya çağını ifade eden ve gelişimini hızla devam ettiren bir süreçtir. Bilgi ve iletişim teknolojileri de bu sürecin olmazsa olmaz bileşenlerini oluşturur. Bu süreç geleneksel bilgi üretme, raporlama ve iletme imkanlarının dönüşümüne öncülük etmekte, çeşitli araçlarla bilgilerin hızlı ve serbest dolaşımını sağlamaktadır (Değirmencioglu, 2016:593).

Dijitalleşmenin en önemli özelliklerinden biri sayılan yeteneği, verileri farklı bir formata dönüştürebilmesidir. İçeriğin dijital olması, bilgilerin farklı iletişim kanalları üzerinden sorunsuz ve hızlı bir şekilde aktarılmasını sağlamaktadır. Elektronik cihazların boyutunun küçülmesinde etkisi olan dijitalleşme sayesinde bilginin mobilizasyonu imkan dahiline girmiştir. İletişimi kabloya bağımlı olmaktan kurtarmış olmasıyla birlikte kişisel iletişim araçlarının kullanımını yaygınlaştırmıştır (Değirmencioglu, 2016:595).

Aslında dijitalleşme, bilgilerin bir kopyası değil, bilginin bir formdan diğerine dönüşümüdür. Buna örnek basılı, yazılı ve sözlü öğelerin (analog) bilgisayarlar tarafından tespit edilebilir hale dönüştürülmesidir. Tarihçi Cahterina Berth'e göre telgrafın icadı dijitalleşmenin başlangıcıdır (Yayla, 2015:48). Tarihsel sürece bakıldığında dijitalleşme kavramının değerlendirilmesi oldukça farklı yönlere kaymıştır. Berth'in telgraf yaklaşımında, dijitalleşmenin toplum üzerindeki etkisine odaklanması gibi dijitalleşmenin tanımlanmasında toplumsal algılar ve periyodik koşullar önemlidir. Günümüzde teknolojinin vardığı bu son nokta, dijitalleşmenin fazlasıyla kompleks algılanmasını gözler önüne sermektedir.

2.1.1 Dijitalleşmenin Gündelik Hayata Etkisi

Geçtiğimiz yıllar boyunca insanların teknolojiyi kullanmalarının son derece sınırlı olması, insanların sadece dönemin sonucu olarak ortaya çıkan teknolojik unsurları kullanmış olmalarıdır. Özellikle mali faktörlerin verdiği sebeplerle insanların

teknolojinin izinden gitmeleri geçmiş yıllarda güç olmuştur. Bulduğumuz dönemde ise teknolojiye ulaşmak, onu takip etmek ve dijital ürünlere sahip olmak oldukça erişilebilir hale gelmiştir. Teknolojinin, günümüzde insan yaşamında çok daha kolay ulaşılabilir bir unsur haline gelmesinde finansal erişilebilirliğin rolü vardır. Dijital ürünler, gün geçtikçe günlük yaşamda vazgeçilmez olmuştur.

Dijitalleşmenin insanların günlük hayatları üzerindeki etkileri incelendiğinde aşağıdaki alanlarda güçlü bir etkisi olduğu görülmektedir:

Sosyokültürel Yapı: Dijitalleşmenin etkisinin en çok tartışılan alanı sosyokültürel yapıdır. Dijital dünyadaki dijital unsurların yarattığı çevre, yerleşik ve geleneksel kültürel yapı değişikliğini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu, genç nesil üzerinde daha net bir şekilde gözlemlenecektir (Karahisar, 2013:72).

İletişim: Çeşitli dijital unsurlar ve platformlarla iletişim, radikal bir şekilde değişmektedir. Dijital çağın unsurlarına paralel olarak insanlar, kurumlar, devletler vb. de değişmektedir. İnsanlar kendilerini ifade etmek için dijital unsurları yeni ve etkili seçenekler olarak görmektedir (Karabulut, 2015:13).

Eğitim: Teknolojideki gelişmeler, eğitimde kullanılan unsurların dijitalleşmesini sağlamıştır. Artık öğrenciler, dijital unsurlarla, bilgiye daha kolay ve daha hızlı bir şekilde erişebilmektedirler. Aynı zamanda, dijital eğitim çağı da önemli ölçüde bilgi paylaşımını kolaylaştırmaktadır (Yıldırım, 2013:209).

Sağlık: Tıp, en hızlı gelişen alanların başında gelmektedir. Hastalarda, tedavilerde, tedavi elemanlarında ve doktorların aktif olarak dijital elemanları kullandıkları zaman tıpta daha etkili sonuçlar alındığı görülmektedir. Bilgi toplama ve görüntüleme sistemlerinin dijitalleştirilmesinin tıp dünyasına önemli bir katkısı vardır (Bhavnani, 2016:1429).

İş Dünyası: Günümüzde dijital ortamlarda üretim, pazarlama, satış ve istihdam gibi temel iş hayatı fonksiyonları ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle, işletmeler üretim, pazarlama ve satış fonksiyonlarını dijital dünyaya aktarmaktadırlar. Şirket yöneticilerinin beklentileri dijital dünyadaki değişikliklerle aynı doğrultuda olmaktadır. Böylece dijitalleşmenin, iş dünyasının temel işlevlerinin içerik ve biçim olarak değişmesine olanak sağladığı görülmektedir (Şahin, Aydın ve Güler, 2015:99).

Listelenen ögelerde görüldüğü gibi dijital değişim, insan yaşamındaki her noktada varlığını doğrudan hissettirmektedir. Bu şekilde dijitalleşmenin insan yaşamında kendine geniş bir alan açtığı anlaşılmaktadır. Özellikle yeni nesil için dijital dünya, sosyal kimlik değişikliği açısından çok etkilidir. İletişimdeki gelişmeler göz önüne alındığında, dijitalleşen dünyadaki yenilikler çoğunlukla iletişim ile ilgilidir. İnsanların aktif varlıklar olduğu düşünüldüğünde, iletişim ve dijital unsurların birliğinin, insanların ve toplumun değişiminin temeli olduğu anlaşılabilecektir.

İnternet, insan yaşamının her yönünün dijitalleşmesine önemli katkı sağlayan bir faktördür. Dijital ağları birbirine bağlayan internet, dijital, kişisel, yerel, ulusal veya küresel (özel, kamu veya yarı açık uluslararası veri ağları) ağ olup, şifrelemeye dayalı özel bir dil kullanan en kapsamlı multimedya ortamının ismidir. Aynı zamanda internet, milyarlarca insanın çeşitli amaçlarla bilgisayarlar ve mobil cihazlar aracılığıyla bilgi alışverişinde bulunabileceği ve bilgiyi depolayabileceği bir sistem haline gelmiştir. İnterneti önemli ve kullanışlı kılan, dünyanın her yerinden bu ağa erişimi olan cihazların birbirine bağlı olması, bir başka deyişle, dünyanın her yerinden bireyler tarafından kullanılacak bir iletişim ağı oluşturmalarıdır. Bu ağ, sınırsız sayıda bilgi aktarımı sağlamaktadır (Ergüney, 2017:1478).

Bir diğer yandan sanal düzleme geçmenin kişi ve kamu hayatına önemli etkileri vardır. Bireylerin hayattaki sınırsız beklentilerine dijital hayat sürekli değişimlerle yanıt verebilmektedir. Dijital etmenler, bireyin hayat şartlarının tamamıyla düzeltilmesini sağlamaktadır. Dijital dünyanın sağladığı faydalar, kişilerin ruhsal açıdan rahatlamasına destek olmaktadır. Dijital etkenler, farklı iş sahaları açmaktadır ve o sebeple kişilerin sanal alemdeki ilerlemeleri sıkı takip etmeleri zorunlu hale gelmektedir. Dijitalleşme, bireyleri teknolojiyle bağlı tutmaktadır. İnsanlık, dijital dünyadan elde ettiği unsurları kendi çıkarları için kullanma mücadelesi ve rekabeti içindedir. Aynı zamanda insanlık, dijital alemde sahip oldukları etmenleri kişisel faydaları amacıyla kullanma çabası ve yarışındadır. Bireyler hayatlarında dijital aletleri minimum bir defa kullanmaktadırlar, bu nedenle dijital unsurlar insanların faaliyetlerine ve karar alma mekanizmalarına dolaylı bir şekilde tesir etmektedir (Bal, 2010:2-3)

Yukarıdaki unsurlar dikkate alındığında en can alıcı kısım dijital etmenlerin bireylerin hayatlarının mühim bir kısmına hakim olmasıdır. Gündelik hayatta

teknoloji bireylerin ayrılmaz bir parçasıdır ve gün geçtikçe insanların özü ile bellekleri de dijitalleşmektedir.

Dijital toplumun birey üzerinde yarattığı en önemli etki sanallık kavramıdır. Sanal bir dünyada, bireylerin gerçek hayatındaki her şey -dijital alanlar, ekranlar ve ağlar- dijital mecralara aktarılmış olarak görülmektedir. Bu şekilde, sanal olan dijital dünya, doğrudan insan yaşamına entegre olmaktadır. İnsanların aktif olduğu sosyal yaşam, eğitim hayatı ve çalışma hayatı, dijital dünyanın etkilerini doğrudan hissetmektedir. Özellikle iletişim söz konusu olduğunda, dijital öğeler daha önemli hale gelmektedir ve insanların kendilerini ifade etmeleri için temel unsurlar haline dönüşmektedir (Sayar, 2016:763-764).

Diğer taraftan, sanallaşma ile oluşan farklı haberleşme kamunun gündelik hayatındaki haberleşmesini temelli olarak farklılaştırmıştır ve haberleşme somut olmaktan çıkmıştır. Tersine, modern devrin haberleşme algısı daha fazla sanal düzlemlerde kayıtlı ve görsel elemanlara yaslanmak zorundadır. Artık bir münakaşa mevzusu olup bireyler genel olarak kendilerini anlatmak, toplumsallaşmak ve etkin bir tavır ve düşünce göstermek amacıyla sanal mecraları seçmektedirler (Turhan, 2017:27-28).

Yeni dijital dünyanın, insanların kendilerini ifade etmeleri için yeni bir araç olduğunu anlamak mümkündür. Daha önce de belirtildiği gibi, insanların yaşamlarında hemen hemen her an dijital öğeler önem teşkil etmektedir. Fakat son 20 yılda, bireyler ve toplumlar dijital unsurlara büyük ölçüde bağımlı hale gelmişlerdir. Bu nedenle, dijitalleşmenin artık insan yaşamının bir rutini olduğunu görmek mümkündür. Düşünme, karar verme ve uygulama aşamalarında dijital unsurlar aynı zamanda insanın yeni danışmanı olarak da kabul edilebilmektedir.

2.1.2 Sosyokültürel Yapının Dijitalleşmesi

Sadece kişilerin hayat tarzlarında izleyeceği yolu gösterme amacı olmayan modern dijital dünya ve yaşam stili, kişilerin sosyokültürel bilinçlerini de değiştirmektedir. Dijitalleşme, şahıs ve toplum aracılığıyla genel inanişe tabi olan değerlerdeki değişikliklerin yolunu açmaktadır. Yaşamı ve şartları sorgulayan insanlar için değişim kaçınılmazdır. Diğer taraftan bunun bir getirisi olarak insanların sorgulama kapasitelerini önemli ölçüde geliştirmektedir. Dijitalleşme ile öğrenilen yeni verilerle

sıradanlığa esir düşmüş düşüncelerin bazıları kaldırılır veya değiştirilir. Bu da dijitalleşmenin insanlara sunduğu sayısız fırsat sayesinde olmaktadır.

Dijitalleşmenin gelişmekte olan geniş internet altyapısı üzerinde hayata geçirilmesi, mevcut üretim, tüketim, pazar ilişkilerini ve hatta güç oranlarını bile sosyolojik bakımdan değiştirmiştir. İnternet altyapısı sayesinde hızlıca sunulabilen dijital ürünler kolayca dağıtılabildikleri bir sisteme tabii olduğu için toplumdaki günlük yaşamda görülen değişimleri hızlandırmıştır. Üretim sürecine faal biçimde giren genç kuşaklar sosyal medya türlerini (Facebook, YouTube, Wikipedia, mikrobloglar vb.) kendi yaşantılarındaki etkileşim sahaları olarak kendilerine mal etmektedirler. Bu süreç, yerli halkın farklı kaynaklardan elde ettikleri iletişim alışkanlıklarını yüz yüze ilişkilerden başka bir boyuta taşımaktadır (Önür ve Kalaman, 2016:271). Toplum tüketim ile sorgulama eylemini de gerçekleştirmekle birlikte çıkarlarına göre inşa ettikleri bu yeni sosyal düzen, kültürel niteliklere de büyük oranda tesir etmektedir.

Dijital yaşam, insan hayatına sanal faktörler vasıtasıyla yerleşmektedir. Bu duruma, yeni jenerasyon alışlagelmişin dışında arka çıkmaktadır. Sosyalleşme, bitmesi mümkün olmayan bir dinamik yapı olarak ayrıca kültürel faktörlerin, bütün kuşaklara sırasıyla aktarılmasını sağlayan bir süreçtir. Veri üretme ve paylaşma bakımından sosyal yapının inşasında son yıllarda kendini ön plana atan ve önemli bir sosyalleşme aracı konumuna gelen teknoloji ve dijitalleşme olgusu, itici güç haline gelmektedir. Bu yeni sosyal yapı ile öz değerlendirme kültürü arasında oldukça fark vardır. Yaşamın dijitalleşmesinin bir yansıması olarak nitelendirilen bu fark, toplumsal anlamda birçok çatışmaya neden olabilme özelliğine sahiptir (Çambay, 2015:238).

Teknolojinin yaratmış olduğu yeni sosyal mecralardaki sosyokültürel etkileşimler, dijital alemde kurumsal dinamik yapıların bir sonucu olarak karşımıza çıkar. Dijital anlamda sanayileşme faktörüne öncesi-sonrası olarak bakıldığında yıllardır alışlagelmiş etkileşimler ortadan kalkmaktadır. Bununla birlikte günlük hayatın yeni etkileşim sürecinin içinde bulunan tüketimi benimsemiş kitleler ve küresel boyutta farklı etkileşimler sunan internet ortamındaki dijital katılımcılar bu yeni etkileşim ortamlarının birer üyesi sayılmaktadırlar (Önür ve Kalaman, 2016:272-273). Edinilen sosyal çevrenin çokça tartışma konusuna kaynaklık etmesinden dolayı gün geçtikçe katılımcıların çoğunun sosyokültürel yapıya bir şekilde adapte oldukları

görülmektedir. Bunun sebebi bireylerin karar verme konusunda baskı altında kalmalarıdır.

İnternet üzerinden kendi kültürel ortamını yaratmakta olan dijitalleşme, sanal olmasına rağmen birçok insan tarafından gerçekmiş gibi algılanmakta ve benimsenmektedir. Ortaya çıkan yeni sosyal yapı aynı zamanda kendi kültürünü şekillendirmekte yorumu da böylelikle ortaya çıkmış olur. Bu kültürün kendine has bir lisansı bulunmaktadır (Güzel, 2016:83-85). Ortaya çıkan yapı, kültürel çatışmaya sebep olabilme ihtimaline de sahip olmaktadır. Dijital ortamın oluşturduğu sanal kitle, toplumun büyük bir bölümünü etkisi altına almaktadır.

2.1.3 Dijitalleşme Süreci Ürünü Olarak “Dijital Vatandaşlık ve Dijital Toplum”

Bilişim ve iletişim teknolojileri gün geçtikçe gelişmekte, bu teknolojilerin kullanıldığı araçlar yaygınlaşmaktadır. Bu gelişmelere paralel olarak bu araçlar sayesinde bilgiye her yerden ulaşılabilme ve her birey dünyanın farklı bir coğrafyasındaki ülke vatandaşı ile iletişim kurabilmektedir. Dijital vatandaşlık kavramı bu gelişmelerin bir sonucu olarak meydana çıkmıştır. Diğer bir ifade ile internetin iletişim ve haberleşme noktasında ülke sınırlarını ortadan kaldırması, dünyayı küreselleştirmesi bu kavramın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Teknolojiyi ve teknolojiyle beraber hayatımıza giren dijital araçları doğru kullanmasını bilen, etik kurallara ve kişi haklarına dijital platformda da saygı duyan ve bu araçları güvenlik ve sorumluluk bilinciyle kullanmasını bilen kişiye dijital vatandaş denmektedir. Dijital vatandaşlık ise kısaca, teknoloji kullanımı ile ilgili dijital vatandaşların sorumluluk sahibi davranış normları olarak tanımlanmaktadır (Mossberger, Tolbert, & S. McNeal, 2007).

Küreselleşen dünya ile birlikte sınırların dijital ortamda kalkması sınırsız bir ortam ortaya koymakta ve bu durum dijital vatandaşlığın normlarını bir ihtiyaç olarak ortaya çıkarmaktadır. Microsoft, Google, Youtube gibi tüm dünya ülkeleri tarafından kabul görmüş uygulamalar ve programlar dijital vatandaşlık ile ilgili uyarılar ve videolar yayınlamıştır. Dijital vatandaşlık bireyin devlet kurumları, eğitim, sağlık gibi birçok alanda vatandaşların iş ve işlemlerini kolaylaştırırken yanında da birçok riski ortaya çıkarmaktadır. İş bu noktada dijital vatandaşlık riskleri oluşabilecek güvenlik açıkları ve bunlara karşı alınan önlemlerle dijital vatandaşlık için güvenli ortamlar sağlanmaya çalışılmaktadır.

Dijitalleşme yeni bir toplum yapısı oluşturmuştur. Dijital dünyanın unsurlarını kullanan herkes mevcut süreçte dijital dünyanın bir üyesidir. Bu kaçınılmaz durum, sık kullanılan teknoloji ürünlerinin varlığı ile güçlenmektedir. Bu ürünleri kullanan bireyler belirli bir grubun üyesi olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Söz konusu bireyler, içerisinde buldukları ağı, doğal olarak bir grubun üyesidirler. Dijital dünyanın bir parçası olma hakkı, tıpkı entelektüel bir toplum üyesi olma hakkı olarak algılanmaktadır.

Giderek popülerliği artan ve dijital toplum olarak isimlendirilen bu toplum, kendisine sunulan teknolojik yeniliklerden hangisini isterse ve beğenirse özgür iradesiyle kendi seçimini yapmakta ve yeni kişilikleri için kimlik düzenleyen üyelerin birleşiminden meydana gelmektedir. Dijital dünya düzeninde ortaya çıkmaya devam eden, birbirinden oldukça farklı özelliklere sahip toplumların birer üyeleri haline gelen ve toplumu kolektif bir uyum yakalamaya sevk eden üyeler ona dijital anlamda bir nitelik, ayırt edici bir özellik yüklemekle görevlidirler. Oluşmuş dijital doğa, aynı özellikleri gösteren bireyler arasında kendilerini özgürce anlatabilmeleri ve anlamlandırmak için dijital platformlar ve dijital araçlardan yararlanmaları üzerine baskı oluşturmaktadır. Diğer türlü kendini ifade edemeyen toplum üyeleri, dışlanma riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar (Çalık ve Toker, 2016:56).

İnternet üzerinden birbirleriyle ortak bir etkileşime giren bireyler tarafından oluşturulan sanal topluluklar, dijital ortamdaki çevrimiçi topluluklardır. Çevrimiçi topluluklar bir ev topluluğu olarak da kabul edilebilir. Bu toplulukta aktif olan üyeler forumları, odaları, tartışma panolarını ve e-posta listelerini kullanabilir, tavsiye verebilir, sohbet izleyebilir, karşılıklı çekişmeler ile münakaşaya girebilir. Sürdürülebilirliği hedefleyen sanal kitleler arasında nitelikli özellik ortak bir birikim olan paylaşım ve kültür kombinasyonudur. Kombinasyon sağlandığı takdirde dijital bir toplum oluşmuş demektir (Bağcı, 2016:1029-1030). Dijital kitle, birbirlerine destek vermekten çekinmeyen bu sebeple aktif olarak birbirleriyle iletişimi asla koparmayan üyelere ihtiyaç duyar. İnternet kullanımı üst seviyede tutulduğu sürece, kullanıcıların internete bağımlı bir şekilde büyüdüğünü ve geliştiğini görme imkanı vardır.

Dijital bir toplumun genel özelliklerine bakıldığında, bazı faktörler dikkat çekmektedir. Bu ortamda, uzun süre çevrimiçi kalındığında internet kullanma

“bağımlılığı” söz konusu olur. Bireyler, sanal ortamlarda kendilerini daha iyi ifade edebilmektedirler; en büyük imkânları, dijital toplumlarda kimliklerini gizleyebilmeleridir. Dijital topluluk üyeleri için bilgi toplama tamamen dijital kanallardan yapılmakta ve bu bilgiler kesin bir şekilde kabul edilmektedir. Sevgi ve nefret gibi duygular dijital toplumun üyeleri tarafından kolayca ifade edilebilmektedir. Dijital toplumun üyeleri sanal ama güçlü bir aidiyet duygusuna sahiptirler. Dijital toplumdaki bir insanın görüşlerini somut yaşamdan daha özgürce ifade etme şansı bulunmaktadır. Dijital toplumun kendi kuralları ve kültürel değerleri vardır; bu kurallar ve değerler gerçek hayattaki kurallar ve değerlerden daha çabuk benimsenmektedir (Çalık ve Toker, 2016:7).

Dijital toplumun bireylere sunduğu fırsatlar ve ciddi ölçüde sağladığı özgürlükle bireyler kendilerini net bir şekilde açıklama şansına sahip olur. Sunulan bu fırsatlar toplum için dijitalleşme bakımından büyük ölçüde olumlu bir görüntü göz önüne sermektedir. Bahsedilen toplumsal yapının varlığı her ne kadar farklı açılardan fazlasıyla eleştirilere maruz kalsa da bu tip bir toplumun oluşumundaki zorunluluk fazlasıyla ön plana çıkmaktadır. Bunun sayesinde kişilerin dijital ortamlardaki varlığına cesaret kazandırılmaktadır.

Sadece olumlu yönlerini ele almadan önce toplumun dijitalleşmesi ile birlikte ortaya çıkan sorunlardan da bahsedilmelidir. Bahsedilmesi gereken sorunlar, dijitalleşmenin bireylere karşı getirilerinin daima faydalı olmayacağı konusunda bir algının ortaya atılmasına neden olmaktadır. Dijital toplum bireyleri, gün geçtikçe bağımlı hale getirmektedir. Bahsedilen toplumsal yapı, bu bağımlılık esasına dayanarak bireylerin gerçek dünya ile kurdukları bağın zamanla güçsüzleşmesine neden olmaktadır. Buna sebep olan sanal yapısı, rutin faaliyetlerinden kopmak suretiyle bireyin kendisine gerçekçi bir rol belirlemesine engel olmaktadır. Bu durum sonucunda bireylerin yaşamla olan bağları sadece sanal unsurlarla sağlanmaktadır. Böylelikle birey asosyal bir yaşam formunu benimsemeye başlamaktadır. Dijital ortamda sıkça rastlanan güvenlik sorunları, bireyin yaşamsal formunu aşamalı olarak olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Dijital toplumun bir parçası haline gelen birey hayatındaki kararları belirleyebilme mekanizmasını genellikle sanal dünyanın kendisine getirilerine bağlı olarak ilişkilendirmeye başlamaktadır (Öztürk, 2005:112114).

Yukarıda birçok yönden belirtildiği gibi dijitalleşmenin getirdiği bu yeni toplumsal yapının sebep olduğu belirli riskler vardır. Bahsedilmek istenen riskler, toplumla bütünleşme açısından bireylerin sahip olduğu değerleri değiştirerek farklı özelliklerde bireyler haline dönüşümlerine sebep olabilecektir. Dönüşüme uğramış bireylerin, toplumun kaynaşmış kesiminden uzak ve sadece sanal ortamlarda kendi olabilen bireylere dönüşükleri anlaşılmaktadır.

2.1.4 Dünya Genelinde Artan Dijitalleşmeye Dayalı Sistem ve Sorunları

Dijitalleşmenin ortaya koymuş olduğu sayısız alternatif ve fırsat olmasının yanı sıra bireysel, toplumsal ve kurumsal anlamda ortaya çıkarması muhtemel sorunlar da bulunmaktadır. Söz konusu sorunlar, dijitalleşmenin bireyin yaşamına ve kurumların faaliyetlerine her zaman olumlu katkılarının olup olmayacağına sorgulanmasına sebebiyet vermektedir. Bunda, yoğun olarak insan yaşamında dijital unsurların kullanımının ve onlara olan bağımlılığın giderek artmasının büyük bir etkisi bulunmaktadır. Buna göre dijitalleşme ile insan hayatında ve kurumların faaliyetlerinde ciddi ölçekli bir bağımlılık yaratması sonucunda ortaya çıkan alternatifsizlik ve bağımlılık, yazında çeşitli açılardan tartışılmaktadır (Güney, 2017:210).

Temel olarak dünya genelinde giderek gelişen dijitalleşmeye dayalı sistemin nedenlerini bazı unsurlarla değerlendirmek mümkündür. Bu unsurlar; uzun zaman alan ve maliyetli olan işlerin dijital ortamda kolaylıkla tamamlanabilmesi, bireylerin yeni eğlence ve aidiyet alanı arayışları, kurumsal anlamda faaliyetlerin kalıcılığı ve geniş kitlelerle etkileşiminin sağlanabilmesi adına teknoloji altyapılarına ihtiyaç duyulması, gündelik yaşamın içerisinde bireysel ve kurumsal anlamda teknoloji altyapısının sürdürülebilirlik açısından zorunluluğu, özellikle üretimin ve öte yandan hizmetlerin sunumu açısından dijital unsurlara ihtiyaç duyulmasıdır (Çaycı, 2015:37-38; Güney, 2017:211).

Sıralanan bu durumlar neticesinde artık bireylerin hayatı açısından dijitalleşme bir bağımlılık ve bir zorunluluk nedeni haline gelmektedir. Bu durumda bir bakıma ihtiyaç olan dijital unsurlar zaman içerisinde birer bağımlılık unsuru haline gelmektedir. Bu durum, dijitalleşmenin insan hayatındaki yerinin olduğu kadar kurumsal anlamda dijitalleşmenin sahip olduğu yerinin de sorgulanmasına sebebiyet vermektedir.

Öte yandan, söz konusu olan bu bağımlılığın, genel olarak yarattığı ya da yaratabileceği sorunları bazı unsurlar dâhilinde değerlendirmek mümkündür. Dijital unsurların, araç-gereçlerin vb. aktif olmadığı süre zarfında, süreçlerin devamlılığı adına alternatif üretmek zorlaşmaktadır. Dijital unsurları, araç-gereçleri vb. kullanan ya da kullanmasını bilen bireyler dışında kalan kişilerin söz konusu unsurları, araç-gereçleri vb. kullanımı zorlaşmaktadır. İnsanlar ve kurumlar, düşünme ve üretme konusundaki işleri çoğunlukla dijital unsurlara devretmektedirler. Dijital unsurlarla olan ilişkinin düzeyi, bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerinin düzeyini de dolaylı olarak etkilemektedir. Dijital yaşamın getirileri zaman içerisinde zorunluluk haline gelmekte ve bireylerin ya da kurumların kendi güçleri ile ya da çalışanların gücü ile yapılacak olan işlerin ve üstlenilecek olan görevlerin sayısı azalmaktadır. Dijitalleşmenin yaratmış olduğu bağımlılık neticesinde, özellikle bireylerin hayatlarındaki aktiflik azalmakta, rutin görevlerini dijital unsurlara, araç-gereçlere vb. devretmeleri söz konusu olmaktadır (Çaycı, 2015:38; Güney, 2017:211-212).

Yukarıdaki değerlendirmeler göz önünde tutulduğunda, dijitalleşmenin yarattığı bağımlılık duygusu, bireysel ve kurumsal anlamdaki işleyişine önemli derecede bir tek taraflılık olgusunu aşılacaktır. Dijitalleşmenin insan yaşamına kolaylık getirdiği düşünülse de araştırmacılar açısından daha çok insanların sahip olduğu sosyal kimliği ellerinden aldığı aynı zamanda kurumların fonksiyonlarını da önemli ölçüde teknolojiye bağımlı hale getirdiğini gözler önüne sermektedir. Bunlar düşünüldüğünde dijitalleşme seviyesinin geriletilmesi ve farklı alternatifler üretilmesi gün geçtikçe daha zor hale gelmektedir (Çaycı ve Karagülle, 2016:574-574).

2.2 Eğitimde Dijitalleşme Kavramı ve Dönüşüm

Dijitalleşme bireylerin karar alma mekanizmaları dışında yaşamsal fonksiyonlarını da farklı açılardan etkileyebilmesi yönünden insan hayatının önemli bir parçası haline gelmiştir. Kısacası dijitalleşme, bireylerin yaşamlarındaki rutin faaliyetler için farklı biçimlerde entegre olabilen bir kavrama dönüşmüştür. Bazı bireyler açısından dijitalleşme süreci hayatta vazgeçilmez bir unsur olmuşken bazıları açısından daha farklı algılanmıştır. Genel olarak dijital unsurların insan yaşamının ayrılmaz bir parçası haline geldiği yorumu yapılabilir.

Eğitimde sıklıkla uygulanmaya 6nem verilen dijitalleşme s6re7leri son zamanlarda gelişmiş 6lkeler i7in bir zorunluluk haline gelmeye başlamış ve bu dijitalleşme 7abaları eğitimin kimliğine y6n vermiştir. G6n6m6zde okul 6ncesi eğitim de dahil olmak 6zere y6ksek6đretime kadar uzanan t6m eğitimsel kurumlarda dijital unsurların sıklıkla kullanıldığı g6zlemlenmekte olup etkili, hızlı ve nitelikli sonu7lar vermesi a7ısından 7abalanması, maliyetleri konusunda farklı tartışma konuları 7ıkarsa da eğitim aşamalarında olağan d6zene uygun bir par7a durumuna geldiğini g6stermektedir (Taşkıran, 2017:98).

Teknolojik alanlarda 6retim ve satış i7in uygun hale getirilen 6r6n sekt6r6nde dijitalleşme, yaşanılan zaman d6ng6s6nde olduk7a m6him desteği en fazla eğitim sekt6r6ne g6stermiştir. Bu kapsamda, dijitalleşmenin en 6nemli etkiye sahip olan unsurunu; dijital unsurlarla birlikte eğitimin 7ok daha hızlı ve etkin bir şekilde bireylere ulaşımının sağlanması oluşturmuştur. Her ne kadar t6m eğitim s6re7leri a7ısından dijital unsurlar kullanılmıyor olsa da, temel olarak bilgi aktarımı, 7eşitli evrakların sunumu vb. unsurlar a7ısından giderek hızla yayılan bir dijitalleşme algısından s6z etmek m6mk6nd6r. Konuya dair yabancılaşması s6z konusu olabilecek kamusal eğitim kurumlarının dijital unsurları da kabul etmesi ile birlikte geniş alanda dijital unsurların kullanıldığı g6r6lmektedir (Parlak, 2017:1743).

Eğitimde dijitalleşme 7ağının başlamasıyla kişilerin d6ř6nme, d6ř6nceleri yazabilme, 6retme vb. gibi rutin faaliyetlerin i7eriğinin dahi değişime uğradığını s6ylemek doğru olur. Bireylerin hayal d6nyalarındaki fikirleri dışa vurmaları a7ısından b6y6k bir fırsat sunmakta olan dijitalleşme sayesinde bireyler, hangi yaşta olduklarına bakılmaksızın, ellerindeki dijital unsurları verimli bir şekilde değerlendirmekte olup sahip oldukları sınırları m6mk6n olduğunca aşmaya ve kendilerini geliştirmeye 7alışmaktadırlar (Maden, Banaz ve Maden, 2018:104).

Eğitimin dijitalleşmesi ile bireylerin değişimi arasında b6y6k bir ilişki bulunmaktadır. Bir bakıma insanların teknolojiyle kaynaşma d6zeylerinin g6n6m6zde gittik7e artması, teknolojiyi akla gelebilecek her alanda kullanmalarını sağlamıştır. Bu vesile ile de eğitimin dijital d6n6ř6m6, tıpkı rutin hayat akışı i7erisinde olduğu gibi kendisini g6stermektedir. Bunun 6zerine de eğitim, dijital d6n6ř6m s6re7lerinden nasibini alan bir konu haline gelmekte ve neredeyse yıl

içerisinde her gün devam eden eğitim süreçleri, dijital bir şekilde, eğitim kurumlarına gitmeden de bireylere sunulmaktadır (Şahin, 2009:161).

Eğitim için önemli olan iki ana unsur yani öğrenci ve öğretmen dijital ortamda bulunan birer faktör olmaktadır. Teknolojinin ilk elden takipçisi olan kişilere dönüşmelerinde eğitimde dijitalleşmenin oldukça olumlu büyük bir etkisi bulunmaktadır. Eğitim hizmetinde yer alan çalışanların teknoloji ile kurdukları yakınlıkları göz önünde bulundurulduğunda ortaya çıkan tabloya bakılırsa dijital sahalarda bir karaktere sahip olan eğitimin teknoloji ile birlikte hareket etmesiyle ortaya çıkan yapının birçok alanda faydalı olması göz önüne serilmektedir. Geçmişteki eğitimcilerin geleneksel yöntemleri benimsemeleri ve yeniliklere uzak olmaları eğitim alanında oluşabilecek gelişmelere de engel olmuştur (Öksüz, Demir ve İci, 2016:388-389).

Yukarıdaki değerlendirmelere bakıldığında, eğitimin yaşamış olduğu dijitalleşme sürecinin artık bir gerçeklik olduğu ve onun üzerinden eğitim süreçlerinin kurgulanmış olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle eğitim, herkesin erişebileceği bir hizmet haline getirilmek adına dijitalleşme süreçlerinden fazlasıyla yararlanmakta, bu şekilde de eğitim içeriklerinden eğitimcilerin zihniyetine kadar uzanan silsilede bir dönüşüm yaşamaktadır.

2.2.1 Eğitimde Dijitalleşmenin Önemi

Dijitalleşme insan hayatının belki de her anına doğrudan ve dolaylı olarak etkide bulunur. Onun getirilerini ve yarattığı mecburiyetleri reddetmek zaman içerisinde giderek zorlaşmaktadır Buna göre toplumun belirli kesimleri dijital bir yaşamın parçası olmayı reddetseler de aslında onlar da bir şekilde dijital hayatın getirilerine bağlı olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Bunun en yoğun olarak gözlemlenmiş olduğu alanlardan birisi de eğitim sektörüdür.

Değerlendirmelerin önemli bir bölümünde dijitalleşme kavramının eğitim açısından acil olarak uygulanması gerekli olan veya olmayan bir unsur olduğu ifade edilse de aslında ortaya çıkan mevcut süreçte eğitimin dijitalleşmesi ile birlikte niteliğinin yükselmiş olduğu, bu vesile ile eğitimin kimliğinin eğitimciler, öğrenciler ve genel olarak toplum açısından önemli yararlarının bulunduğu görülmektedir. Kuşaklar arasındaki farklılıkları da ortaya koyma ve geçmiş ile geleceği birbirine daha etkin

bir şekilde bağlama etkisine sahip olan dijital eğitim, bu şekilde uyulması ve kabullenilmesi gereken bir gerçek olmaktadır. (Arabacı 2013:13).

Eğitimde teknolojinin kullanımı konusu sıklıkla değerlendirilmekte ve konu üzerinde ciddi ölçekli tartışmalar yaşanmaktadır. Fakat konuyu hem sosyolojik hem de psikolojik anlamda inceleyen birçok isim açısından eğitimin bu dönüşümü son derece yararlı olmakta ve eğitimin niteliğinin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Teknolojinin eğitimin içerisine dahil edilmesine dair değerlendirmelerini ortaya koyduğu kitabında, teknoloji ile birlikte eğitimin geliştiğini, dönüştüğünü ve bir devrim yaparak eğitimin etkililik derecesini üst düzeye çıkardığını belirtmiştir (Özbek, 2016: 178).

Genel olarak ele alındığında eğitimdeki dijitalleşme ve teknoloji ile bütünleşme sürecinin önemini bazı unsurlarla açıklamak mümkündür. Dijitalleşen eğitim, eğitim alan ve eğitim veren bireyler açısından zaman ve mekandan tasarruf sağlamak suretiyle eğitimi daha ulaşılabilir hale getirmesi açısından önemlidir. Eğitim içerisinde yer alan geçmiş ve mevcut süreçteki unsurların detaylı olarak ele alınması ve bu şekilde geniş perspektife sahip öğrencilerin eğitimi gereklidir. Dijital unsurlar bu konuda değerli birer yardımcıdırlar. Eğitim kurumlarında her zaman eldeki tüm öğrencilere ulaşılması ve onlar için yeterli düzeyde eğitim desteğinin sağlanması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle de dijital mecralar, geniş kitlelere aynı anda ulaşılabilmesi imkanı sunmaktadır. Eğitimde dijitalleşme ile sürecin içerisindeki coğrafi sınırlamalar kaldırılmaktadır. Dijitalleşme içerisinde kamusal ve özel sektör temelli tüm eğitim unsurlarının katkılarının aynı anda ve daha güçlü olarak sunumu mümkün olmaktadır. Eğitim alma konusunda yaşı ilerlediği için çeşitli sorunlarla karşılaştığını düşünen bireyler adına fırsatların yenilenmesi açısından dijitalleşme bir fırsat eşitliği unsurunu oluşturmaktadır. Eğitim materyallerinin eğitim düzeyi arttıkça maliyetlerinin artması neticesinde özellikle kitaplar açısından erişim dijital unsurları daha kolay ve daha düşük maliyetli hale getirmektedir (Kaya ve Kaya, 2014:350).

Yukarıda sıralanan ve eğitimde dijitalleşmenin önemini açıklayan unsurlara bakıldığında, eğitimin bir hak ve hizmet olarak sunumunun kolaylaştırılmasına yönelik çabalarından bahsetmek mümkündür. Diğer bir açıdan değerlendirildiğinde, eğitim hakkı bulunan bireyler için eğitime dair unsurların bir mecra üzerinden

sunumunda eğitimde dijitalleşmenin büyük bir önemi ve olumlu etkisi bulunmaktadır.

2.2.2 Eğitimde Dijitalleşmenin Eğitim Süreçlerine Katkıları

Genel olarak eğitimin teknoloji ile olan uyumunun olumlu sonuçlar getirebileceği düşünülebilecek olsa da bunun hangi alanlarda ve hangi konular üzerinde olduğunun ya da olabileceğinin net bir şekilde ortaya konması büyük bir önem arz etmektedir. Bu vesile ile uygulamaların geneline bakılarak literatürdeki yaklaşımlara göre bir sıralama yapmak mümkündür.

Eğitimde dijital teknolojilerin kullanımının değerlendirilmesi mümkündür. Dijital unsurların taşınabilirliğinin son derece kolay olması neticesinde eğitim içeriklerine erişim şansı giderek daha kolay hale gelmektedir. Eğitim alma ve eğitim süreçlerinde çalışma adına, mobil olarak dolaşımda bile erişime izin verilmektedir. Eğitim içeriklerine herhangi bir kırtasiye masrafı söz konusu olmadan erişim sağlanması sebebi ile hem masrafların azalmasına, hem de doğanın korunmasına doğrudan ve dolaylı olarak destek sağlanmaktadır. Dijital unsurların kullanılmasıyla birlikte dünya genelinde bu unsurları kullanan tüm bireyler ile iletişim kurulmakta ve böylelikle de küresel bir eğitim alma fırsatı doğmaktadır. Eğitimde kullanılan teknolojiler, ortalama olarak her öğrencinin erişebileceği ve kullanabileceği türden, uygun fiyatlı ürünler olmaktadır. Eğitim süreçlerinde dijital unsurların kullanımı konusunda, yeterli maddi imkânı olmayanlar için eğitim kurumlarının destek sağlaması daha kolay olmaktadır. Öğrenme konusunda yaşanan sorunların giderilmesi adına eğitimcilerin, öğrencilerine daha hızlı ve daha etkin bir şekilde geri bildirimde bulunmaları mümkün hale gelmektedir. Eğitim materyallerinin dijital hale gelmesi sayesinde ürünlerin daha geniş kitlelere, daha kolay ve eşit şartlarda erişebilecekleri şekilde sunulmaları söz konusudur. Eğitim materyalleri ve içerikleri çok daha kolay bir şekilde, uzaktan destek ile yenilenebilmekte ve güncellenebilmektedir (Doğan ve Seferoğlu, 2017:545-546).

Yukarıda sıralanan unsurlara bakıldığında, eğitimin dijitalleşmesinin sunduğu imkânların, eğitimin önündeki fiziksel ve zamana dayalı engelleri kaldırdığı görülmektedir. Bununla birlikte maddi anlamda eğitim unsurlarına ulaşımın da kolaylaştığı bu süreçte, eğitim hizmetlerinin, mobil olarak herkese sunulması da

dâhil olmak üzere sunumunun ve ondan alınan ya da alınması muhtemel verimin artmasının mümkün hale geldiği görülmektedir.

Literatürdeki farklı yaklaşımlar çerçevesinde, eğitimde dijitalleşmenin eğitim süreçlerine olan katkısının sonraki cümlelerde bazı unsurlar dâhilinde değerlendirildiği görülmektedir. Eğitim süreçlerini, her ne kadar eğitimcilerin desteği söz konusu olsa da mümkün olduğunca bireyselleştirmesi. Eğitim kurumlarının fonksiyonel yapısını geliştirmesi ve böylelikle de eğitim görenler ile eğitimcileri geleceğe hazırlaması. Eğitimdeki uygulamaların sadece fiziki alanlarda değil, aynı zamanda sanal ortamlarda da gerçekleştirilmesinin sağlanması. Eğitim içeriklerinin, mümkün olduğunca öğrencilerin ve eğitimcilerin becerilerine göre şekillendirilmesi konusunda açık uçlu ve esnek olması. Eğitim süreçleri ile ilgili sorunların çözümü açısından tüm kesimlerin fikirlerinin alınmasına imkân sağlaması (Alpar, Batdal ve Avcı, 2007:25).

Bu görüntüde eğitimin dijitalleşmesi, özellikle bireysel beklentilere göre uyarlanabilmesi açısından son derece faydalı olarak değerlendirilebilecektir. Bu açıdan eğitimin dijitalleşen yapısı, geçmişte herkes için baskın bir şekilde aynı niteliklere sahip olan eğitim süreçlerinin giderek daha fazla özgür bir kimliğe kavuşması konusunda yenilikçi hale gelmesini sağlamıştır.

2.2.3. Eğitimde Dijitalleşmeye Uyum Süreci

Bu kısımda öğrencilerin, eğitimcilerin ve eğitim kurumlarının uyumu olarak aşamalı bir şekilde açıklamalarıyla anlatılmıştır.

2.2.3.1. Eğitimcilerin Uyum

Eğitimde dijitalleşme konusunda süreci en hızlı öğrenebilecek ve uygulamalara uyum sağlayabilecek olan kişiler şüphesiz öğrencilerdir. Özellikle de çocuklar ve gençlerin teknolojik unsurlara uyum sağlama konusunda diğer bireylere göre bir adım önde oldukları düşünüldüğünde, eğitimcilerin süreçle ilgili yaşadıkları ya da yaşamaları muhtemel uyum çok daha fazla önem arz etmektedir.

Eğitimcilerin dijital unsurlara olan uyumları, öğrencilere verecekleri eğitim desteğinin niteliğinin artırılması anlamında oldukça önemli olup çalışanların yaşamsal faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda, kendileri ve teknoloji arasındaki yakınlık uzaklık seviyeleri oldukça önemli olup yakınlıkları bakımından

ileri düzeyde olmaları her iki taraf içinde önem arz etmektedir. En azından, eğitimciler açısından, dijital anlamdaki farkındalığın yüksekliği, sürecin geri kalanında verilecek olan eğitimin kalitesini etkileyebilecektir (Seferoğlu, 2015:90).

1990'lı yılların ilk döneminde eğitimde dijitalleşmenin yeni yeni tercih edildiği zamanlarda yapılan araştırmalar neticesinde, tarih itibariyle gelecekte okullar açısından kaçınılmaz derecede önemli hale gelecek olan faktörlerin kesinlikle teknolojik unsurlar olacağını dile getirmekten geri kalmamışlardır. Bu düşünce ile bağlantılı olarak okulların eğitim sistemini bu duruma uygun hale getirilmeleri gerektiğine dikkat çekmek istemişlerdir. Mutlaka eğitim kurumlarının yanında eğitimcilerin de kendilerini bu sürece hazırlamaları gerektiği iki araştırmacı için de önem arz eden bir husus olarak kabul edilmiştir (Altan, 1998:3). Teknolojik unsurların dijital bir çerçevede eğitim dünyasına katılımının söz konusu olmadığı dönemlerde gerçekleştirilen bu araştırma, eğitim niteliğinin dijitalleşme faaliyetleri ile birlikte artması adına öğretmenler başta olmak üzere tüm eğitimci bireylerin süreç içerisindeki kritik rolüne işaret etmektedir.

Fakat eğitimin dijitalleşmesinde belki de en ciddi sorunları yaşayanların başında eğitimciler gelmektedir. Onların dijitalleşme süreçleri ile ilgili olarak yaşamış oldukları sorunlar, zaman içerisinde sundukları eğitimin niteliğinin azalmasına da sebebiyet verebilecektir. Bu nedenle, eğitimcilerin, eğitimin dijitalleşmesi aşamasında yaşamış oldukları sorunlarının belli unsurlar çerçevesinde değerlendirilmesi mümkündür. Öğrencilerden gelen sorulara karşı yeterli düzeyde nitelikli cevaplar verilememesi, bilgisayarlar başta olmak üzere internet, yazılım vb. unsurların kavramsal olarak algılanması konusunda sorunlar yaşanması, belli başlı yazılım ve donanımların aslında ne için olduklarının anlaşılması konusunda zorluklarla karşılaşılması, hangi ders içeriği için neyin uygun olup olmadığı konusunda bilgi edinme hususunda yaşanan zorluklar, dijital olarak kullanılan unsurların güncellenmesi hususunda yürütülecek olan süreçlere ve yaşanan değişime ayak uydurulamaması, eğitimcilere zimmetlenen dijital araçların kullanımı konusunda uzun süre boyunca herhangi bir ilerleme kaydedilememesi, her ders için söz konusu olan farklı içeriklerin takibinin giderek zorlaşması ve ders içeriklerinin, teknik açıdan karmaşık hale gelmesi, öğrencilerin hızlı bir şekilde uyum sağlamış oldukları dijital süreçlerin ve hatasız bir şekilde kullanmış oldukları dijital eğitim araçlarının karşısında, eğitimcilerin yaşadıkları sorunlarla öğrencilerle iletişimde

zorluklarla karşılaşması, hızla gelişen teknolojik değişimlere uyum sağlanamamasıyla mesleki anlamda gerilemelerin yaşanması (Kaya, 2006:333).

Sıralanan unsurlara bakıldığında, eğitimcilerin dijital unsurlarla olan uyumu, aslında eğitimin dijitalleşmesinin başarısı konusunda etkili olmaktadır. Buna göre eğitimcilerin teknolojinin değişimine ve onun dijital unsurlarının eğitim içerisindeki konumuna uyum sağlayamadığı süre zarfında bu süreç onlar açısından olduğu kadar eğitim kurumunun geneline de nüfuz etmektedir.

Eğitimde iletişim kapsamında yapılan bazı araştırmalarda, eğitimciler ile öğrenciler arasında kurulacak iletişimin, ilerleyen süreçte öğrencilerdeki algı gelişimi konusunda oldukça etkili olacağı kanısına varılması üzerine bu süreçte çalışanların karşılıklı iletişim yeteneklerinin düzeyi teknolojiyle uyum sağlayabilme süreleri bakımından etkili olacaktır. Eğitimciler açısından çoğunlukla karşı tarafa sadece bilgi aktarma yetkinliği için önceden belirlenmiş sorumluluklara sahip olduğu düşünülse de eğitimciler teknolojideki gelişim sayesinde gerçek anlamda bir dijital uyumluluk sürecine girmek zorunluluğuna tabi olmaktadır (Çubukçu ve Tosuntaş, 2016:194).

Eğitimcilerin, yaşadığımız bu dönem içerisinde teknolojinin bir zorunluluktan ibaret olduğu düşüncesine uygun olarak harekete geçmeleri önemlidir. İfadenin başka bir açıklaması olarak, eğitimde dijitalleşme süreci düşünüldüğünde çalışanın sahiplenmesi gereken rol kurumlara gelmeden çok daha önceden kendi kişisel yaşantılarında başlaması gerekmektedir. Eğitimcilerin görevleri gereğince dijital unsurlarla etkileşime girmeleri, eğitim sürecine hazırlık amacıyla kendilerini geliştirmek adına dijital unsurlarla uyumluluk düzeylerini arttırmaları ve kazandıkları dijital verileri eğitim karakterleri ile birleştirmek durumunda kalmaları kaçınılmazdır (Yılmaz, 2007:161-162).

2.2.3.2. Öğrencilerin Uyumu

Öğrencilerin oyunlara düşkünlükleri, genellikle de beğendikleri ve oynadıkları oyunların teknolojik altyapıya sahip olması çocukların eğitimde kullanılacak olan dijital unsurlara karşı adaptasyon sağlamaları açısından büyük avantaj sunmaktadır. Dijital araç-gereçlerin kullanım oranının yoğunluğu çocuklar ve gençler kategorisine bakıldığında önemli bir boyuta sahip olduğu belirlendiğinde eğitim alanındaki uygulanması düşünülen ürünlerin çocukların gerçek kararlarını kolaylaştırdığı öne sürülebilmektedir (Tutgun ve Özden, 2011:3).

Karşılaşılan modern öğrenci profili, eğitim kurumlarındaki süreçler ekseninde incelendiğinde teknoloji ile olan ilişkisinin yoğun olduğunu göz önüne sermektedir. Dahil olunan süreç öğrenci profili hakkında bazı unsurlara yer verilmektedir. Sıklıkla sorgulayan, öğrenme konusunda isteği bulunan, bunu da teknolojik unsurları yoğun olarak kullanarak ortaya koyan bir öğrenci profili söz konusudur. Öğrencilerin temel beklentisi, gündelik yaşamlarındaki teknoloji yoğunluğu ve dijital unsur kullanımının, bağlı buldukları eğitim kurumları ve eğitim aldıkları bireyler tarafından da benimsenmesidir. Mevcut süreçteki öğrenci profili, aslında bilgiyi hangi dijital unsurları kullanarak elde edeceğine dair bilgiye sahiptir. Öğrenciler açısından dijital eğilimler öncelikli olarak ilgiyle başlamakta, ilerleyen süre zarfında çevrelerinde de aynı eğilimi görme isteklerini ortaya çıkarmaktadır (Yılmaz, 2007:160-161).

Yukarıda ifade edilen öğrenci tipolojisine bakıldığında, aslında eğitimciler ve eğitim kurumları açısından ciddi ölçekli bir zorluğun ortaya çıktığı görülmektedir. Buna göre mevcut süreçteki öğrenciler, dijital dünya ile yoğun ilişkileri neticesinde, artık eğitim hayatında kendilerine sunulan imkânların bu dijital unsurlarla bütünleşik olması konusunda ciddi derecede bir beklentinin içerisine girmektedirler. Bu nedenle de eğitimciler ve eğitim kurumları açısından, öğrencilerin bu beklentilerine uygun, dijitalleşme ile uyumlu bir eğitim süreci tasarlanması ve kişisel gelişim süreci oluşturulması zorunluluk olmaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda önemli ölçüde eğitimcilerden ve sistemden destek alarak yetiştirilen öğrencilerin bulunduğu bir eğitim mekanizmasının varlığından haberdar olmak mümkün olsa da bu mekanizmanın arkasından gelen öğrencilerin yeteneklerini ilgi odağı haline getirmiş bir eğitim sisteminin benimsendiği belirlenmiştir. Özellikle teknolojiye olan adaptasyonu yüksek dijital araç-gereçleri temel hedef haline getiren eğitim sistemi, öğrencilere adapte olmak için özen gösteren ve teknoloji konusundaki beklentilerine ve beğenilerine paralel olarak dönüt oluşturabilen bir biçime dönüşmüştür (Çetin ve diğerleri, 2004:145).

Bir başka bakımdan inovasyonun ülke ekonomisindeki etkisi düşünüldüğünde inovasyon odaklı çalışmalara adapte olabilecek ve uyumlu çalışabilecek kişilerin yetiştirilmesi, teknolojinin ön planda tutulduğu eğitim sistemlerinin değerinin bir hayli artmasını sağlamaktadır. Eğitim kurumlarının öğrencilere sağlayacağı nitelikli

eğitimle dijital unsurların bulunması mühim hale gelmiştir. Bahsi geçen unsurlar eğitim sürecini çekici hale getirmekle birlikte aynı anda geleceğe odaklı halde sürdürmektedir (Yıldırım, 2013:1). Tüm bunlar düşünüldüğünde eğitim sistemlerinde teknoloji odaklı dijital unsurların sistemle bütünleşmesine öncelik verilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Öğrenciler için eğitim süreçlerini daha çekici ve daha olumlu hale getirmek, eğitim sistemini tasarlayanlar açısından büyük önem arz etmektedir. Buna göre eğitimciler, artık eğitim sistemini baskın ve disipline bir yapı olmaktan kurtararak, her yerde ulaşılabilir ve keyif veren bir hale getirmeye çalışmaktadırlar. Bu noktada teknolojik unsurların kullanımı, öğrenciler ve eğitimciler açısından ortak önem taşıtmaktadır. Genel olarak eğitimciler, geçmiş yıllarda, farklı unsurlar kullanarak elde etmeye çalıştıkları ğrenci verimliliğini artık dijital unsurları kullanmak sureti ile elde etmeye çalışmaktadırlar (obanoğlu ve Yücel, 2017:454).

Teknolojinin yoğun kullanımı açısından ortaya çıkan temel sebep bağımlılık duygusu ve bu bağımlılığın etkilediği kitlenin eğitim hayatları ile aralarına mesafe koymalarına sebep olmasındır. Bu sorun gz önünde bulundurulduğnda eğitimde dijitalleşmenin aşırı olması sebebiyle, sürekli değerlendirilen bir mesele olmasının yanında öğrenim gören bireylerin ister istemez eğitimi odak noktaları haline getirmeleri konusunda problemler ortaya çıkarabilecekleri konusundaki düşünceleri de meydana gelmeye devam etmektedir. Eğitim sistemi ile dijitalleşme arasında olan paralelliği ve gittikçe artan yoğunluğu eğitim kalitesini belirlemektedir. Öğrenciler için nasıl sonuçlar doğuracağı hakkında belirsizlik hakim olsa da; bahsedilen belirsizlik, öğrencilerin başarı-başarısızlık yönündeki zgr iradeli hareketleri konusunda düşünülmektedir (Mustafaoğlu ve diğerleri, 2018:228-230).

Öğrencilerin süreçte tutarlı olmak bakımından bir sorun teşkil etmeyeceği fikri, onların zaten teknoloji ile olan etkileşimlerinin yeterli düzeyde bulunmasından kaynaklanmakta ve bu sayede eğitim sürecinde dijitalleşme düşünüldüğünde eğitim alan bireylerin, öğretmenlere göre daha kazançlı oldukları söylenebilmektedir. Öte yandan teknolojinin etkisi altında bulunan kitlenin teknolojiye olan adaptasyonlarının yüksek olması, karşıt olarak adaptasyonu kötü olan tarafla aralarındaki uyumsuzluk olup olmayacağı konusu halen belirsizliğini korumaktadır. Eğitim ve teknolojinin i ie olup birlikte hareket ettiği bu süreçte, eğitimcileri öğrencilerden ayıran temel

farkların içinde buldukları eğitim sürecine negatif bir şekilde etki yaratacağı konusu gün geçtikçe öne çıkmaktadır.

2.2.3.3. Eğitim Kurumlarının Uyum

Eğitim kurumları, eğitimde dijitalleşmenin temel hususu olması açısından eğitim müfredatının belirlenmesi ve eğitimcilerin konumlandırılmasını sağlamaktadır. Eğitim kurumları, teknoloji ile ilişkilendirerek yapılacak dijital dönüşüm aşamalarında, uyumlu olmak bakımından problemler yaşayabilmektedir. Bilhassa dijital aygıtların tedariği ve sistemle uyumluluğunun sağlanması bakımından bu süreçte yaşanacak en büyük aksiyonu üstlenmektedir (Öksüz, 2013:11).

Okulları, öğretim programlarının oluşturulması ve eğitim hususlarının pratiğini sağlanması bakımından süreç içerisindeki en temel zinciri oluşturmakta olup sıklıkla, klasik idari süreçlere tanidik olmalarından dolayı modern yönetimin dijitalleşmesi ile etkileşiminde güçlükler çektiği gözlemlenmiştir. Eğitim kurumlarının öğretmenlerini ve kurumu klişeleşmiş idare tarzıyla biçimlendirmesi dahilinde sanal öğeleri eğitim modellerine adapte etmeleri bir hayli uzun süreçte gerçekleşmektedir. Dönüşüm içerisindeki eğitim, tüm dünyada dijital unsurlarla etkileşimde bulunarak kendi içerisinde bir değişim ve gelişime ihtiyacı içindedir. Değişim sürecindeki eğitim kapsamında dijital öğelerle paylaşım durumunda bulunmak üzere kendi bünyesinde bir dönüşüm ve yükselmeye gereksinim duyar (Çiftçi,2013:21-22). Devlet bünyesindeki eğitim kurumları ve şahsi eğitim kurumlarında dijitalleşmeyle koordineli bir değişim sürecinin günümüzde, okulların dijitalleşme sürecinde özümstedikleri etkinlikleri birtakım bölümlendirmeler dahilinde yorumlamak mümkün olacaktır. Öğrencileri temel hedef olarak almak sureti ile dijital öğeleri beklentilerine has olarak biçimlendiren eğitim kurumlarında bulunan öğretmenler, okullar kapsamında, dijital öğelerle uyumluluk namına teorik yardım almak zorundadırlar. Okullar, devlet veya özel sektöre ait bulunmalarına bakılmaksızın, dijital eğitim planlaması hakkında velilerin de beklenti ve görüşlerine önem verilmektedir. Günümüzde eğitim kurumları, yazılım destekleri sayesinde kendilerine uygun dijital uygulamalar geliştirme fırsatı yakalamıştır (Genç ve Genç, 2013:62-63).

2.3. Literatür Taraması

Literatüre bakıldığında, idarecilerin dijitalleşen eğitim sürecine adaptasyon durumları hakkında çalışıldığı görülmüştür. Bu çerçevede stajyer konumunda bulunan öğretmenlerin teknoloji ile aralarındaki ilişkiyi ve öğrencilere teknolojinin sunduğu desteği incelediği “Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü” makalesinde Akkoyunlu (1995); çalışmaya katılan öğretmenlerin pek çoğunun, eğitim sürecinin teknoloji ile yürütülmesine pozitif baktıklarını ifade etmiştir. Bilgisayar destekli eğitimi öğrencilere benimsetilmesinin ebeveynler tarafından da pozitif karşılandığı gözlenmiştir (Akkoyunlu, 1995:109). Akkoyunlu'nun çalışmasından çıkarılan değerli bir veri olarak teknolojik unsurların eğitimde kullanımının günümüze oranla çok daha az olduğu 1995 yılında, öğretmenlerin teknolojiye bakış açılarının büyük ölçüde pozitif olduğu belirtilmiştir.

Karal ve Berigel (2006) “Eğitim Fakültelerinin Öğretmenlerin Teknolojiyi Eğitimde Etkin Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri” adlı makalesinde, Türkiye'de seçilen dört şehirden sekiz eğitim kurumunda görev yapan 187 öğretmen üzerinde, teknolojik gelişmelerin eğitim üzerindeki etkisinin öğretmenlerin açısından önemini incelemiştir. Söz konusu isimlerin araştırmasında iki önemli tespit önem arz etmektedir. İlk olarak dijitalleşme aygıtlarının eğitim sürecinde kullanılması hususunda idari bir yönelim olmasına rağmen, bu konuda öğretmenlerin yeterliliği hususu tartışmalıdır. Bu durum gösteriyor ki öğretmenlerin teknoloji konusundaki gelişimleri fazlasıyla öneme sahiptir. Diğer konu ise önceliğin öğretmenlerin teknoloji ve dijital aygıtlar hususunda gelişmelerinin sağlanması konusudur. Bu gerçekleştirildiğinde eğitim hayatının öteki unsurları da kolaylıkla değişime adapte olabilecektir (Karal ve Berigel, 2006:64). Çalışmaya genel olarak bakıldığında dijitalleşme aşamasının eğitimin ana unsuru olarak bu süreci idare eden ve biçimlendiren taraf sayılan öğretmenlerin baş aktör görülmesi ve onların dijitalleşme ile olan adaptasyonlarının değerinden bahsedilmektedir.

Erdemir, Bakırcı ve Eydurhan (2009), “Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti” adlı makalede, iki eğitim fakültesinde eğitim gören fen bilgisi, sosyal bilgiler, ilköğretim matematik, sınıf öğretmenliği, okul öncesi ve Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dalında eğitim alan 325 eğitimci namzeti kapsamında bir araştırma yapmışlardır. Çalışmaya katılanların her şeyden önce interneti kullanma bakımından bilgi sahibi olması ama bilgileri kullanmakta güçlük

çekmeleri ve eğitim odaklı yapılan dijital etkinliklerde gerekli yetkinliğe sahip olamamaları araştırmının en çarpıcı bulgusudur. Bu bulgunun yanı sıra araştırmada, arama motorlarının eğitimsel etkinliklere yönelen kullanımı konusunda sorulan soruya katılımcıların kararsız kaldıkları şeklinde yanıt vermeleri, katılımcılar için özgüven yetersizliğinin olduğu algısını oluşturmaktadır (Erdemir, Bakırcı ve Eyduran, 2009:105). Yapılan üç araştırmacının çalışmalarında dikkate değer ortak ve en temel husus, eğitim veren ve eğitimci adayları kişilerin dijital öğelerle olan etkileşimlerinin çoğalmış olmasına rağmen bu etkileşimin eğitim ile olan uyum sürecinin henüz gereken seviyeye ulaşmamış olmasıdır.

Uluuysal ve diğerleri (2014), “Bir Öğretmenin Teknoloji Entegrasyonu Yolculuğu” adlı makalesinde, çevrimiçi ortamlarda bulunan katılımcı eğitimcilerin ulaştığı birikimlere yönelik bir araştırma yapmışlardır. Çevrimiçi ortamlarda bir konu bulunması bakımından eğitimcilerin yönelimlerinin bulunduğu gözlemlenmektedir. Eğitimcilerin, çevrimiçi eğitim durumlarında etkin rol almaları, eğitim alan bireylerin bu durumlar hakkında bilgi edinmelerini harekete geçirici seviyede olmaktadır. Çevrimiçi ortamlarda aktif görev almayı hedefleyen eğitimcilerin en önemli beklentisi, birlikte oldukları okulların kendilerine bu hususta destek olmalarıdır. Katılımcı öğretmenler için alacakları eğitim sadece dijital manadaki bilgi girişimlerine değil, bunun yanında mesleki manadaki girişimlerini de pozitif katkılar sağlayacaktır (Uluuysal ve diğerleri, 2014:18-19).

Dargut ve Çelik (2014), “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri” adlı makalesinde, Türkçe öğretmeni namzetlerinin öğretimde teknolojinin kullanımı için sahip oldukları fikirleri ve karşı tutumlarını belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmalarında 282 Türkçe öğretmeni adayından bilgi elde edilmiş ve bu verilerin tutarlılığını yardım etmek maksadıyla Türkçe Öğretmenliği Bölümünden beş öğrenci ile görüşmelerde bulunmuşlardır. Sonuçlara göre, özellikle bilgisayar ve projeksiyon aletlerinin kullanımı açısından katılımcı öğretmenlerin eğitimde dijitalleşmeyi önemli olarak gördükleri ve süreç boyunca kendilerini aletlerin kullanımı konusunda yeterli potansiyelde gördükleri belirtilmiştir. Bu duruma karşılık çalışmaya katılan eğitimciler teknoloji konusunda okulların kendilerine gerekli seviyede, dijital konular hususunda eğitim vermediğini de ifade etmişlerdir (Dargut ve Çelik, 2014:40) Bu doğrultuda bakıldığında, eğitimciler için kendileri yeterli görmeleri son derece pozitif bir sonuç olarak

algılanabilecek iken ortaya çıkan tabloda, bu yetkinliklerini kendi uğraşları sonucunda kazanmış olmaları ve bu yetkinliklerini eğitim hayatlarına adapte etmek adına yeterli miktarda yardım almamaları/alamamaları bir handikap olarak belirtilebilir.

Saritepeci, Durak ve Seferoğlu (2016), “Öğretmenlerin Öğretim Teknolojileri Alanında Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin FATİH Projesi Kapsamında İncelenmesi” adlı makalede, Türkiye’de eğitim alanında dijitalleşme adına adımlardan birisi olan FATİH Projesi’nin uygulandığı ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, eğitimde teknoloji kullanımında ihtiyaç duydukları ve hizmet içi eğitim faaliyetleriyle ele alınmasını istedikleri konuları değişik branşlarda 60 öğretmenin görüşüne başvurmak sureti ile belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarında dikkat çekici olan unsur, öğretmenlerin konuya dair şikâyetlerinin yoğun olmasıdır. Buna göre katılımcı öğretmenler, sürece dair teknolojik ve dijital bilgilerinin kontrolü ve eksikliklerinin giderilmesi açısından kendi başlarına bir eğilim içerisinde olsalar da, kendilerine sunulan bu sisteme dair bilgilendirme hususunda yeterli desteği göremediklerini ve sistemin halen ciddi ölçekte eksikliklerinin bulunduğunu belirtmişlerdir (Saritepeci, Durak ve Seferoğlu, 2016:614-615). Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde, öğretmenlerin dijitalleşme konusunda eğilimlerinin bulunduğu ve sistemin de giderek daha yoğun bir teknoloji iletişimi içerisinde olduğu süreçte, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerinde ve sistemin niteliğinin artırılması konularındaki yetersizlikler nedeniyle dijitalleşme süreçlerine uyumlarında sorunlar yaşadıkları görülmüştür.

Emiroğlu (2016), “Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına Yönelik Özel Okul Öğretmenlerinin Görüşleri” adlı makalesinde, Türkiye’de şahsi bir eğitim kurumunun, ülkenin değişik illerindeki kampüslerden 257 eğitimcinin eğitimde tablettten faydalanmasıyla alakalı fikir ve düşüncelerini belirlemeyi hedeflemiştir. Toplanan verilere göre eğitimcilerin yorumları ortak olarak iki hususta toplanmaktadır. Katılımcı eğitimler, dijital anlamda kendilerini sürece dahil etmesi bakımından daha cazip gelen uygulamaların sürece uyumlanması beklentisine sahiplerdir. Diğer taraftan katılımcı eğitimcilerin öğrencilere daha cazip gelen görsel öğelerin süreç sırasındaki kullanımının önemine vurgu yapmaktadırlar (Emiroğlu, 2016:995-996). Emiroğlu çalışmasındaki eğitim sürecinin dijital hale gelmesi aşamalarında Emiroğlu’nun araştırmasındaki eğitimin dijitalleşme süreçlerinde

adaptasyon yönünden önem teşkil eden husus, eğitimcilerin hem kendileri hem de öğrencileri için cazip gelen unsurları ön planda tutmalarıdır. Bahsedilen çekicilik, dijitalleşme çalışmalarının özel hayattan eğitim yaşamına aktarılması bakımından oldukça önemlidir.

Çubukçu ve Tosuntaş (2016), “Teknoloji Destekli Eğitim Ortamlarında İletişim: Bir Sınıf Etkileşim Analizi Çalışması” adlı makalesinde, öğretmenlerin teknolojiden faydalanma adaptasyonlarını incelemiştir. Varılan sonuçlarda öne çıkanlardan ilki, eğitimde dijitalleşme çalışmalarının etkinliğinin, öncelikli durumu eğitimciler üzerinde pozitif etki yaratması gerektiği üzerinedir. Bunun sonucunda öğretmenlerin dijitalleşmeye uyumları konusunda desteğe ihtiyaç duyup duymadıkları anlaşılabilir. Beraberinde eğitimcilerin eğitimde dijitalleşme hususunda görecekteki desteğin öğrenim gören bireyleri de pozitif açıdan etkileme durumu oldukça yüksek olduğu için öğretmenlerin sahip olduğu dijital bilgi deneyimlerinin eğitimde kurulan iletişimi nitelikli kılacağı çıkarımı yapılmıştır (Çubukçu ve Tosuntaş, 2016:197). Kısacası yapılan çalışmada öğretmenlerin dijitalleşme süreçlerine olan katılımları eğitimde dijitalleşmenin başlangıç noktasını oluşturacağı belirtilmiştir.

Durak ve Seferoğlu (2017), “Öğretmenlerin Teknoloji Kullanım Yeterliklerinde Etkili Olan Faktörlerle İlgili Bir İnceleme” adlı makalesinde, Türkiye’de öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda yeterliklerinin belirlenmesi ve çeşitli faktörlerle ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde, Türkiye’de eğitim alanında dijitalleşme adına adımlardan biri olan FATİH projesinin uygulandığı okullarda görev yapan farklı branşlardaki 139 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarından ön plana çıkan bazı önemli hususlar vardır. Katılımcı öğretmenler, eğitim süreçlerinde dijital unsurları kullanma konusunda yetersiz düzeyde bilgi sahibidirler. Katılımcıların yaş aralığı arttıkça dijitalleşme faaliyetlerine olan ilgileri azalmaktadır. Katılımcıların eğitim düzeyinin yüksekliği dijital unsurlar üzerindeki eğilimlerini arttırmaktadır. Düşük eğitim düzeyi ile eğitimde dijitalleşme süreçlerine uyum sağlanması zorlaşmaktadır (Durak ve Seferoğlu, 2017:553-554).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, verilerin toplanması, toplanan verilerin analiziyle alakalı bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenlerin demografik özellikleri, öğretmenlerin teknolojik yeterlikleri ve dijital vatandaşlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır. Bu model de çözümlenme, karşılaştırma ve korelasyon yollarıyla yapılır.

Karşılaştırma türünde neden sonuç ilişkilerinden fazla bir bilgi elde edilmez. En az iki değişken vardır. Bağımlı ve bağımsız değişken olarak nitelendirilir.

Korelasyon, katsayısının sıfır ya da sıfıra yakın bir değer aldığı durumda iki değişken arasında bir ilişki olmadığı saptanır. Değişkenler arasında doğru orantılı ilişki var ise değişkenlerden birinin değeri artarken diğerinin ki de artar veya birinin değeri azalırken diğerinin ki de azalır. Bu ilişkinin düzeyi doğru orantılı ve işareti pozitif (+) olarak belirtilir ancak farklı olarak belirtilmez. Ve son durumda iki değişkenden birinde değerler artarken diğer değişkenin aldığı değerler azalıyorsa, aralarında ters ilişki vardır fakat bu ilişkinin aldığı işaret bu sefer negatif(-) olur (Karasar, 2006: 81).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubu 2019-2020 eğitim-öğretim döneminde İstanbul'daki resmi İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır. Araştırma için belirlenen örneklem rastgele seçme yöntemiyle seçilmiş 5 imam hatip lisesinde çalışan yönetici ve öğretmenlerin oluşturduğu 150 kişilik çalışma grubundan ibarettir. Katılımcılardan 20 öğretmenin veri aracını eksik doldurduğu tespit edildiğinden bu veriler değerlendirme dışı tutulmuştur. Geri kalan 130 öğretmen veri aracını eksiksiz doldurduğu için görüşleri değerlendirmeye alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından oluşturulan şahsi bilgi formunda öncelikle araştırmanın hedefini gösteren ve uygulama sırasında dikkat edilecek noktalarla ilgili açıklamalar bulunmaktadır. Araştırma etiği ve güvenliği açısından bu formda katılımcıların sorulara sağlıklı ve samimi cevaplar verebilmesi için kişisel bilgiler istenmemiştir. Demografik bilgi formu Ek-1'de verilmiştir.

Bilgisayar ve İnternet Kullanım Öz yeterlik Ölçeği: Sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımı alanında öz yeterliğini belirlemeyi amaçlayan “Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanım Öz Yeterlik Ölçeği” adlı ölçek Şad ve Demir tarafından (2015) geliştirilmiştir. Sınıf öğretmenleri için geliştirilmemiş olmasına rağmen bu ölçek branş öğretmenlerine de uygulanabilmektedir (Şad ve Demir, 2015). 250 sınıf öğretmenine ulaşılarak geliştirilen ölçek çalışmasında veriler analiz edilmiştir. Çalışmaya 101 kadın ve 149 erkek öğretmen katılmıştır. Katılan öğretmenlerden %81,2'si internet ve bilgisayar konusunda daha önce hizmet içi eğitim gördüğünü, %18,8'i ise herhangi bir eğitim görmediğini ifade etmiştir.

Sonuçların daha güvenli olabilmesi bakımından ikinci bir örneklem seçilmiş ve 328 sınıf öğretmeniyle daha görüşülmüştür. İkinci örneklemde %40,5 oranında kadın, %59,5 oranında erkek katılımcı vardır. Katılımcıların %76,5'i internet ve bilgisayarla ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim gördüğünü, %23,5'i ise herhangi bir eğitim görmediğini ifade etmiştir. Ölçeğin yapısal geçerliliği kapsamındaki ölçüt geçerliğini test etmek için 25 kadın ve 26 erkek olmak üzere 51 sınıf öğretmenine ulaşılmış, bu öğretmenlerin %82,4'ü bu konuda herhangi bir hizmet içi eğitim gördüğünü, %17,6'sı ise herhangi bir eğitim görmediğini ifade etmiştir. Kararlılık açısından ölçeğin test-tekrar güvenilirliğinin hesaplanması için 25 (16 kadın, 9 erkek) sınıf öğretmenine üç hafta arayla iki uygulama yapılmıştır. 19 öğretmen daha önce bilgisayar kullanımı ile ilgili herhangi bir eğitim gördüğünü, 6 öğretmen ise herhangi bir eğitim görmediğini ifade etmiştir.

Ölçeğin görünüş ve kapsam geçerliliğini belirlemede uzmanlara başvurulmuştur. Onların görüşleri doğrultusunda ölçek son durumunu almıştır. Yeterlilik düzeyleri belirlenirken 0-10 arasında 11'li derecelendirme tipi kullanılmıştır. Derece birimleri

daha sık tutularak daha duyarlı ve daha güvenilir bir ölçek oluşturulmaya çalışılmıştır. (Bandura, 2006).

Ölçeğin faktör analizi özdeğeri 1'in üzerinde 4 faktör bulunmuştur. Toplam varyansın %74,68'ini açıklayan faktörler için birinci ve ikinci faktörde 8, toplamda 16 maddeden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin faktörlerindeki maddeler için hesaplanan düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları İnternet kullanımı için 0,730 ile 0,819 arasında, bilgisayar becerileri için 0,753 ile 0,847 arasında değişmektedir. Ölçeğin kararlılık açısından güvenliği için test-tekrar test güvenilirlik katsayıları hesaplanmış ve bilgisayar becerileri öz yeterliği için 0,846, internet kullanımı için 0,946 olarak hesaplanmıştır.

Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği: Araştırma ölçeği olarak geçerliliği ve güvenilirliği Kocadağ (2012) tarafından hazırlanan dijital vatandaşlık ölçeği uygulanmıştır. Kocadağ (2012), hazırladığı ölçekte yapı geçerliliği sağlamak için açıklayıcı faktör analizi sonucunda veri toplama analizi başlığı altında belirttiğimiz gibi yedi ana faktör kapsamında oluşturulmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliğinin sağlanması açısından Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı 1. faktör için 0,967; 2. faktör için 0,947; 3. faktör için 0,863; 4. faktör için 0,745; 5. faktör için 0,805; 6. faktör için 790; 7. faktör için 0,750 ve ölçeğin tamamı için 0,976 olarak Kocadağ (2012) tarafından hesaplanmıştır.

Ölçeğin ayrıca güvenilirlik ve geçerlilik testleri üniversite bünyesinde çalışan uzman akademisyenlerin görüşleri alınarak tekrar gözden geçirilmiştir. Ekonomiklik ilkesi doğrultusunda ölçeğin uygulanması süre, maliyet ve uygulanabilirlik açısından pratik oluşu Kocadağ (2012)'in araştırması haricinde ölçeğin birden çok araştırmada veri olarak kullanılması sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler yukarıda belirtilen araçlarla toplanmıştır. Bu amaçla belirlenen yönetici ve öğretmenlerle yüz yüze görüşülmüş, veri formlarının doldurulmasına refakat edilmiştir. Verilerin bir kısmının toplanması Covid 19 pandemi sürecine denk geldiğinden mesafeli iletişim yüzünden bazı formlarda eksiklikler olmuştur. Bu bakımdan toplam 150 kişiden toplanan verilerin 130'u amaca uygun doldurulmuş

olduğundan değerlendirmeye alınmış, eksik doldurulduğu için 20'si veri setinden çıkartılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada ilk olarak anket ve toplanan süreksiz değişkenlere ilişkin frekans ve yüzdeler bulunmuş ve elde edilen sonuçlar bulgular kısmında tablo şeklinde belirtilmiştir.

Araştırmanın bir sonraki aşamasında anketler üzerinde ve Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz yeterlilik Ölçeği ve Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği puanlarının ortalamalarının farklılıklarını saptamak üzere parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Süreksiz değişkenlerin iki kategorili olduğu durumlarda farklılıkları saptamak üzere bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Süreksiz değişkenin üç ve daha fazla olduğu durumlarda sürekli değişkenlere göre ortalamaları arasındaki farklılıkları saptamak üzere Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA'da anlamlı çıkan sonuçlar, süreksiz değişkenin kategorileri arasındaki farklılıkları göstermektedir. Bu farklılığın ne yönde ve nitelikte olduğunu belirlemek için tamamlayıcı analizler (post-hoc) yapılmıştır. Araştırma da SPSS 22 programı kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırma bulguları, amaçlarda da belirtildiği üzere üç ana başlık altında verilmiştir. Bunlar; eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, dijital vatandaşlıkların bazı değişkenler açısından incelenmesi ve bilgisayar ve İnternet kullanım yeterlilikleriyle dijital vatandaşlık arasındaki ilişkinin analizidir.

4.1. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu başlık altında sırasıyla; İHL branşı, görev, cinsiyet, yaş, cep telefonuyla bağlanma, sosyal ağ kullanımı, e-devlet hizmetleri kullanımı, bilgisayar kullanım becerisi, cep telefonu kullanım becerisi, internet kullanım becerisi, bilgisayar kullanma sıklığı, cep telefonu kullanma sıklığı, internet kullanma sıklığı değişkenleri açısından bulgular verilmiştir.

4.1.1. Branş Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.1.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin Branş Değişkenine Göre T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Branş	N	X	Ss	t	df	P
Bilgisayar	İHL	78	2,50	,38	,15	128	,878
	DİĞER	52	2,49	,30			
İnternet	İHL	78	2,57	,51	4,16	128	,000
	DİĞER	52	2,23	,33			
Genel Toplam	İHL	78	2,52	,41	2,58	128	,011
	DİĞER	52	2,36	,30			

Tablo 4.1.1. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliğinin bilgisayar [t(128) = ,154,p>.05] alt boyutu branş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.1.1. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliliğinin İnternet [t(128) = 4,163, p<.05] alt boyutunda ve genel toplamda [t(128) = 2,584, p<.05] branş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık İHL öğretmenleri lehine olduğu görülmektedir.

4.1.2. Görev Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.2’de verilmiştir.

Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Görev Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Görev	N	X	Ss	Varyansın					
					Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Anaokulu	3	1,00	,00	Gruplararası	6,91	2	3,45	,834	,000
	Ortaokul	36	2,48	,12	Gruplariçi	8,63	127	,068		
	Lise	91	2,54	,30	Toplam	15,53	129			
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	Anaokulu	3	1,00	,00	Gruplararası	12,49	2	6,25	,668	,000
	Ortaokul	36	2,11	,029	Gruplariçi	16,30	127	,13		
	Lise	91	2,60	,43	Toplam	28,79	129			
	Total	130	2,43	,47						
Genel Toplam	Anaokulu	3	1,00	,00	Gruplararası	8,56	2	4,28	,590	,000
	Ortaokul	36	2,30	,073	Gruplariçi	9,78	127	,077		
	Lise	91	2,58	,33	Toplam	18,34	129			
	Total	130	2,47	,38						

Tablo 4.1.2'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar [F(2,127) = 50,83, p<.05] alt boyutunda görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık anaokulu ile ortaokul, anaokulu lise arasında olduğu görülmekte olup ortaokul ve lise seçeneği lehinedir.

Tablo 4.1.2'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin İnternet [F(2,127) = 48,67, p<.05] alt boyutunda görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık anaokulu ile ortaokul, anaokulu lise arasında olduğu görülmekte olup ortaokul ve lise seçeneği lehinedir.

Tablo 4.1.2'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda [F(2,127) = 55,59, p<.05] görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık anaokulu ile ortaokul, anaokulu lise arasında olduğu görülmekte olup ortaokul ve lise seçeneği lehinedir.

4.1.3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.1.3'te verilmiştir.

Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	df	p
Bilgisayar	Kadın	46	2,30	,40	-4,79	128	,000
	Erkek	84	2,59	,27			
İnternet	Kadın	46	1,98	,30	-11,66	128	,000
	Erkek	84	2,68	,35			
Genel Toplam	Kadın	46	2,14	,35	-9,16	128	,000
	Erkek	84	2,64	,26			

Tablo 4.1.3. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliğinin bilgisayar [t(128) = -4,791, p<.05], İnternet [t(128) = -11,659, p<.05] alt boyutunda ve genel

toplamda $[t(128) = -9,156, p < .05]$ cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılığın erkek öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir.

4.1.4. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.4'te verilmiştir.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterliliğinin Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	Ss	Varyansın					
					Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	25 yaş ve altı	3	1,00	,00	Gruplararası	7,34	2	3,67	,832	,000
	26-30 yaş arası	2	2,00	,00	Gruplarıçi	8,20	127	,065		
	31 ve üzeri	125	2,53	,26	Toplam	15,54	129			
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	25 yaş ve altı	3	1,00	,00	Gruplararası	6,77	2	3,38	,511	,000
	26-30 yaş arası	2	2,00	,00	Gruplarıçi	22,02	127	,173		
	31 ve üzeri	125	2,48	,42	Toplam	28,79	129			
	Total	130	2,43	,47						
Genel Toplam	25 yaş ve altı	3	1,00	,00	Gruplararası	7,05	2	3,53	,654	,000
	26-30 yaş arası	2	2,00	,00	Gruplarıçi	11,29	127	,089		
	31 ve üzeri	125	2,50	,30	Toplam	18,34	129			
	Total	130	2,46	,38						

Tablo 4.1.4'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin bilgisayar [F(2,127) = 56,832, p<.05] alt boyutunda yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık 25 yaş ve altı ile 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri arasında olup 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri lehinedir.

Tablo 4.1.4'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin internet [F(2,127) = 19,511, p<.05] alt boyutunda yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık 25 yaş ve altı ile 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri arasında olup 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri lehinedir.

Tablo 4.1.4'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin genel toplamda [F(2,127) = 39,654, p<.05] yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık 25 yaş ve altı ile 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri arasında olup 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri lehinedir.

4.1.5. Cep Telefonu ile Bağlanma Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin cep telefonundan bağlanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.1.5'te verilmiştir.

Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin Cep Telefonundan Bağlanma Değişkenine Göre T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cep telefonu	N	X	Ss	t	df	p
Bilgisayar	Evet	128	2,50	,34	2,02	128	,045
	Hayır	2	2,00	,00			
İnternet	Evet	128	2,44	,47	1,32	128	,191
	Hayır	2	2,00	,00			
Genel Toplam	Evet	128	2,47	,38	1,76	128	,082
	Hayır	2	2,00	,00			

Tablo 4.1.5. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve özyeterliliğinin internet($t(128) = 1,315, p > .05$) alt boyutunda ve genel toplamda [$t(128)=1,755, p > .05$] cep telefonundan bağlanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.1.5. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliliğinin bilgisayar [$t(128) = 1,755, p < .05$] alt boyutunda cep telefonundan bağlanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık evet diyenlerin lehine olduğu görülmektedir.

4.1.6. Sosyal Ağ Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin sosyal ağ kullanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.1.6'da verilmiştir.

Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin Sosyal Ağ Kullanma Değişkenine Göre T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sosyal Ağ	N	X	Ss	t	df	p
Bilgisayar	Evet	128	2,50	,34	2,02	128	,045
	Hayır	2	2,00	,00			
İnternet	Evet	128	2,44	,47	1,32	128	,191
	Hayır	2	2,00	,00			
Genel Toplam	Evet	128	2,47	,38	1,76	128	,082
	Hayır	2	2,00	,00			

Tablo 4.1.6. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliliğinin bilgisayar [$t(128) = 2,022, p < .05$] alt boyutu sosyal ağ kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılığın evet diyenlerin lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.6. incelendiğinde öğretmenlerin bilgisayar ve öz yeterliliğinin internet [$t(128) = 1,315, p > .05$] alt boyutunda ve genel toplamda [$t(128) = 1,755, p > .05$] sosyal ağ kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.1.7. E-Devlet Hizmetleri Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin e-devlet hizmetleri kullanım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.7’de verilmiştir.

Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin E-Devlet Hizmetleri Kullanma Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	E-devlet kullanma				Varyansın Kaynağı					
	N	X	Ss	KT	Sd	KO	F	p		
Bilgisayar	Hiç	3	1,00	,00	7,65	2	3,82	,521	,000	
	Nadiren	86	2,58	,27	7,89	127	,062			
	Sıklıkla	41	2,40	,20	15,54	129				
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	Hiç	3	1,00	,00	13,17	2	6,59	,554	,000	
	Nadiren	86	2,30	,33	15,62	127	,123			
	Sıklıkla	41	2,80	,40	28,79	129				
	Total	130	2,43	,47						
Genel Toplam	Hiç	3	1,00	,00	7,27	2	3,63	,665	,000	
	Nadiren	86	2,44	,30	11,07	127	,087			
	Sıklıkla	41	2,60	,30	18,34	129				
	Total	130	2,46	,38						

Tablo 4.1.7’deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin bilgisayar [F(2,127) = 61,521, p<.05] alt boyutunda e-devlet hizmetleri kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiç ile nadiren ve hiç ile sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçeneği lehinedir.

Tablo 4.1.7'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin internet [$F(2,127) = 6,585, p < .05$] alt boyutunda e-devlet hizmetleri kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiç ile nadiren ve hiç ile sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçeneği lehinedir.

Tablo 4.1.7'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin genel toplamda [$F(2,127) = 41,665, p < .05$] e-devlet hizmetleri kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiç ile nadiren ve hiç ile sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçeneği lehinedir.

4.1.8. Bilgisayar Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar becerisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.8'de verilmiştir.

Tablo 4.1.8. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Bilgisayar Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bilgisayar				Varyansın					
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	8,74	2	4,37	,620	,000
	Orta	119	2,49	,24	Gruplarıçi	6,80	127	,054		
	İleri	8	3,00	,00	Toplam	15,54	129			
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	8,73	2	4,37	,647	,000
	Orta	119	2,43	,41	Gruplarıçi	20,06	127	,158		
	İleri	8	3,00	,00	Toplam	28,79	129			
	Total	130	2,43	,47						

Genel Toplam	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	8,73	2	4,36	,674	,000
	Orta	119	2,46	,29	Gruplarıçi	9,61	127	,076		
	İleri	8	3,00	,00	Toplam	18,34	129			
	Total	130	2,46	,38						

Tablo 4.1.8'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar [F(2,127) = 81,620, p< .05] alt boyutunda bilgisayar becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir.

Tablo 4.1.8'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin İnternet [F(2,127) = 26,647, p< .05] alt boyutunda bilgisayar becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir.

Tablo 4.1.8'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda [F(2,127) = 57,674, p< .05] bilgisayar becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir.

4.1.9. Cep Telefonu Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin cep telefonu becerisi kullanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.9'da verilmiştir.

Tablo 4.1.9. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Cep Telefonu Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bilgisayar				Varyansın					
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	10,47	2	5,23	,886	,000
	Orta	52	2,32	,24	Gruplarıçi	5,07	127	,04		
	İleri	75	2,66	,17	Toplam	15,54	129			
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	7,65	2	3,82	,977	,000
	Orta	52	2,59	,55	Gruplarıçi	21,14	127	,166		
	İleri	75	2,38	,28	Toplam	28,79	129			
	Total	130	2,43	,47						
Genel Toplam	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	6,70	2	3,35	,537	,000
	Orta	52	2,45	,40	Gruplarıçi	11,64	127	,092		
	İleri	75	2,52	,22	Toplam	18,34	129			
	Total	130	2,46	,38						

Tablo 4.1.9'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar [F(2,127) = 81,620, p<.05] alt boyutunda cep telefonu becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

Tablo 4.1.9.'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin internet [F(2,127) = 26,647, p<.05] alt boyutunda cep telefonu becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

Tablo 4.1.9.'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda $[F(2,127) = 57,674, p < .05]$ cep telefonu becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

4.1.10. İnternet Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin cep telefonu becerisi kullanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.10'da verilmiştir.

Tablo 4.1.10. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin İnternet Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	İnternet				Varyansın					
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	11,44	2	5,72	,987	,000
	Orta	86	2,39	,21	Gruplarıçi	4,10	127	,032		
	İleri	41	2,80	,10	Toplam	15,54	129			
	Total	130	2,49	,35						
İnternet	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	7,33	2	3,66	,686	,000
	Orta	86	2,410	,48	Gruplarıçi	21,46	127	,169		
	İleri	41	2,60	,20	Toplam	28,79	129			
	Total	130	2,43	,47						
Genel Toplam	Temel	3	1,00	,00	Gruplararası	9,05	2	4,52	,857	,000
	Orta	86	2,40	,31	Gruplarıçi	9,29	127	,073		
	İleri	41	2,70	,15	Toplam	18,33	129			
	Total	130	2,46	,38						

Tablo 4.1.10'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar [F(2,127) = 176,987, p< .05] alt boyutunda internet becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

Tablo 4.1.10'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin internet [F(2,127) = 21,686, p<.05] alt boyutunda internet becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

Tablo 4.1.10'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda [F(2,127) = 61,857, p<.05] internet becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seviye lehinedir.

4.1.11. Bilgisayar Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.11'de verilmiştir.

Tablo 4.1.11. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Bilgisayar Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bilgisayar				Varyansın					
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	7,20	3	2,40	,228	,000
	Aydabirkaçkez	69	2,49	,085	Gruplarıçi	8,34	126	,066		
	Haftadaikiüç	41	2,60	,30	Toplam	15,54	129			
	Her gün	17	2,47	,51						
	Total	130	2,49	,35						
	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	7,14	3	2,38	,850	,000

İnternet	Ayda birkaç kez	69	2,54	,44	Grupları	21,65	126	,172
	Haftada iki üç	41	2,40	,20	Toplam	28,79	129	
	Her gün	17	2,34	,64				
	Total	130	2,43	,47				
Genel Toplam	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	6,72	3	2,24 ,266 ,000
	Ayda birkaç kez	69	2,51	,23	Grupları	11,62	126	,092
	Haftada iki üç	41	2,50	,25	Toplam	18,33	129	
	Her gün	17	2,40	,58				
	Total	130	2,46	,38				

Tablo 4.1.11'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar [F(3,126) = 36,228, p<.05] alt boyutunda bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.1.11'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin internet [F(3,126) = 13,850, p<.05] alt boyutunda bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.1.11'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda [F(3,126) = 24,266, p<.05] bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün ayda arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

4.1.12 Cep Telefonu Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin cep telefonu kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.12’de verilmiştir.

Tablo 4.1.12. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliğinin Cep Telefonu Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bilgisayar				Varyansın					
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	6,91	2	3,45	,822	,000
	Aydabırkaçkez	35	2,47	,12		Gruplarıçi	8,63	127	,068	
	Haftadaikiüç	92	2,54	,30	Toplam	15,54	129			
	Her gün	130	2,4	,35						
	Total	3	1,00	,00						
İnternet	Hiçbir zaman	35	2,94	,24	Gruplararası	17,19	2	8,60	,139	,000
	Aydabırkaçkez	92	2,29	,33		Gruplarıçi	11,60	127	,091	
	Haftadaikiüç	130	2,43	,47	Toplam	28,79	129			
	Her gün	3	1,00	,00						
	Total	35	2,71	,18						
Genel Toplam	Hiçbir zaman	92	2,41	,31	Gruplararası	8,72	2	4,36	,625	,000
	Aydabırkaçkez	130	2,46	,38		Gruplarıçi	9,61	127	,076	
	Haftadaikiüç	3	1,00	,00	Toplam	18,34	129			
	Her gün	35	2,47	,12						
	Total	92	2,54	,30						

Tablo 4.1.12'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin bilgisayar [F(2,127) = 50,822, p<.05] alt boyutunda cep telefonu kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.1.12'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin internet [F(2,127) = 94,139, p<.05] alt boyutunda cep telefonu kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık her gün ile hiçbir zaman, ayda birkaç kez, haftada iki üç arasında olduğu görülmekte olup hiçbir zaman, ayda birkaç kez, haftada iki üç lehinedir.

Tablo 4.1.12'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin genel toplamda [F(2,127) = 57,625, p<.05] cep telefonu kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık haftada iki üç ile hiçbir zaman, ayda birkaç kez, her gün arasında olduğu görülmekte olup hiçbir zaman, ayda birkaç kez, her gün lehinedir.

4.1.13. İnternet Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliliğinin cep telefonu kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.1.13'te verilmiştir.

Tablo 4.1.13. Öğretmenlerin Eğitim Sürecindeki Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterliliğinin İnternet Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bilgisayar				Varyansın									
	becerisi	N	X	Ss	Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p				
Bilgisayar	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	9,47	3	3,16	,538	,000				
	Ayda birkaç kez	35	2,47	,12							Grupları içi	6,07	126	,048
	Haftada iki üç	8	2,00	,00							Toplam	15,54	129	

	Her gün	84	2,59	,26					
	Total	130	2,49	,35					
İnternet	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplar arası	17,92	3	5,97	,239 ,000
	Ayda birkaç kez	35	2,94	,24	Grupları içi	10,87	126	,086	
	Haftada iki üç	8	2,00	,00	Toplam	28,79	129		
	Her gün	84	2,31	,33					
	Total	130	2,43	,47					
Genel Toplam	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplar arası	10,23	3	3,41	,981 ,000
	Ayda birkaç kez	35	2,78	,18	Grupları içi	8,11	126	,064	
	Haftada iki üç	8	2,00	,00	Toplam	18,34	129		
	Her gün	84	2,46	,29					
	Total	130	2,46	,38					

Tablo 4.1.13'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin bilgisayar [$F(2,127) = 65,538, p < .05$] alt boyutunda internet kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.1.13'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin internet [$F(2,127) = 69,239, p < .05$] alt boyutunda internet kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.1.13'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda

[F(2,127) = 52,981, p<.05] internet kullanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

4.2. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu başlık altında da sırasıyla; branş, görev, cinsiyet, yaş, cep telefonu ile bağlanma, sosyal ağ kullanımı, e-devlet hizmetlerini kullanma, bilgisayar, cep telefonu ve internet kullanım becerileri ve sıklığı değişkenleri açısından bulgular sıralanmıştır.

4.2.1. Branş Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.2.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Branş Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Branş	N	X	Ss	t	df	p
Genel Toplam İHL	78	3,97	,70	2,31	128	,023
DİĞER	52	3,70	,60			

Tablo 4.2.1. incelendiğinde öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının genel toplamda [t(128) = 2,307, p<.05] branş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık İHL öğretmenlerinin lehinedir. İHL’de bilgisayar öğretmeni bulunmamaktadır.

4.2.2. Görev Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.2.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2.2. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Görev Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Görev	N	X	Ss	Varyansın			F	p
					Kaynağı	KT	Sd KO		
Genel Toplam	Anaokulu	3	1,00	,00	Gruplar arası	38,89	2	19,44 ,45	,000
	Ortaokul	36	3,41	,35	Grupları içi	18,79	127	,148	
	Lise	91	4,14	,40	Toplam	57,68	129		
	Total	130	3,86	,67					

Tablo 4.2.2'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının genel toplamda $[F(2,127) = 131,448, p < .05]$ görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık anaokulu, ortaokul ve lise arasında olup ortaokul ve lise lehinedir.

4.2.3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.2.3'te verilmiştir.

Tablo 4.2.3. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	df	p
Genel Toplam	Kadın	46	3,30	,62	-8,97	128	,000
	Erkek	84	4,17	,47			

Tablo 4.2.3. incelendiğinde öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının genel toplamda $[t(128) = -8,968, p < .05]$ cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık erkekler lehinedir.

4.2.4. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.2.4'te verilmiştir.

Tablo 4.2.4. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Yaş	N	X	Ss	Varyansın					
					Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Genel	25 yaş ve altı	3	1,00	,00	Gruplar arası	32,77	2	16,38	,509	,000
Toplam	26-30 yaş arası	2	2,00	,00	Grupları içi	24,92	127	,196		
	31 ve üzeri	125	3,96	,45	Toplam	57,68	129			
	Total	130	3,86	,67						

Tablo 4.2.4'teki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının genel toplamda $[F(2,127) = 83,509 p < .05]$ yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık 25 yaş ve altı ile 26-30 yaş arası ve 31 ve üzeri arasında görülmekte olup 26-30 yaş arası ve 31 ve üzeri lehinedir.

4.2.5. Cep Telefonundan Bağlanma Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının cep telefonundan bağlanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.2.5'te verilmiştir.

Tablo 4.2.5. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Cep Telefonundan Bağlanma

Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Cep telefonu	N	X	Ss	t	df	p
Genel Toplam	Evet	128	3,89	,63	4,22	128	,000
	Hayır	2	2,00	,00			

Tablo 4.2.5. incelendiğinde öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının genel toplamda [t(128) = 4,224, p<.05] cep telefonundan bağlanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık evet diyenlerin lehinedir.

4.2.6. Sosyal Ağ Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının sosyal ağ kullanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4.2.6’da verilmiştir.

Tablo 4.2.6. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Sosyal Ağ Kullanma Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Sosyal ağ	N	X	Ss	t	df	p
Genel Toplam	Evet	128	3,89	,63	4,22	128	,000
	Hayır	2	2,00	,00			

Tablo 4.2.6. incelendiğinde öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının genel toplamda [t(128) = 4,224, p<.05] sosyal ağ kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık evet diyenlerin lehinedir.

4.2.7. E-Devlet Hizmetleri Kullanımı Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının e-devlet hizmetleri kullanma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.2.7’de verilmiştir.

Tablo 4.2.7. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının E-Devlet Hizmetleri Kullanma Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Yaş	N	X	Ss	Varyansın					
					Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Genel Toplam	Hiç	3	1,00	,00	Gruplar arası	34,79	2	17,40	,524	,000
	Nadiren	86	3,74	,49	Grupları içi	22,89	127	,180		
	Sıklıkla	41	4,33	,24	Toplam	57,68	129			
	Total	130	3,86	,67						

Tablo 4.2.7'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının genel toplamda $[F(2,127) = 96,524, p < .05]$ e-devlet hizmetleri kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiç ile nadiren ve sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçenekleri lehinedir.

4.2.8. Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanım Becerisi Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının bilgisayar, cep telefonu ve internet becerisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.2.8'de verilmiştir.

Tablo 4.2.8. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanım Becerisi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Beceriler	Seviyeler	N	X	Ss	Varyansın					
					Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Bilgisayar	Temel	3	1,00	,00	Gruplar arası	32,50	2	16,25	,56	,000
	Orta	119	3,87	,46	Grupları içi	25,18	127	,198		
	İleri	8	4,86	,00	Toplam	57,68	129			
	Total	130	3,86	,67						

Cep telefonu	Temel	3	1,00	,00	Gruplar arası	26,96	2	13,48	,705	,000
	Orta	52	4,07	,59	Grupları içi	30,73	127	,242		
	İleri	75	3,83	,41	Toplam	57,68	129			
	Total	130	3,86	,67						
İnternet	Temel	3	1,00	,00	Gruplar arası	27,25	2	13,63	,860	,000
	Orta	86	3,84	,54	Grupları içi	30,43	127	,240		
	İleri	41	4,17	,37	Toplam	57,68	129			
	Total	130	3,86	,67						

Tablo 4.2.8.'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının bilgisayar becerisi [$F(2,127) = 81,959$, $p < .05$] değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve ileri seçeneği arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seçeneği lehinedir.

Tablo 4.2.8.'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının cep telefonu [$F(2,127) = 55,705$, $p < .05$] becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve ileri seçeneği arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seçeneği lehinedir.

Tablo 4.2.8.'deki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının internet [$F(2,127) = 56,860$, $p < .05$] değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık temel ile orta ve ileri seçeneği arasında olduğu görülmekte olup orta ve ileri seçeneği lehinedir.

4.2.9. Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanma Sıklığı Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının bilgisayar, cep telefonu ve internet kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçları Tablo 4.2.9.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin Dijital Vatandaşlıklarının Bilgisayar, Cep Telefonu ve İnternet Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Kullanma sıklığı				Varyansın Kaynağı					
	N	X	Ss	KT	Sd	KO	F	p		
Bilgisayar	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	25,56	3	8,52	,407	,000
	Ayda bir kaç kez	69	3,90	,58	Grupları içi	32,13	126	,255		
	Haftada bir kaç kez	41	3,92	,03	Toplam	57,68	129			
	Her gün	17	4,08	,77						
	Total	130	3,86	,67						
Cep telefonu	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	31,92	2	15,96	,662	,000
	Ayda bir kaç kez	35	4,30	,58	Grupları içi	25,77	127	,203		
	Haftada bir kaç kez	92	3,79	,40	Toplam	57,68	129			
	Her gün	130	3,86	,67						
	Total	3	1,00	,00						
İnternet	Hiçbir zaman	3	1,00	,00	Gruplararası	31,96	3	10,66	,175	,000
	Ayda bir kaç kez	35	4,30	,58	Grupları içi	25,73	126	,204		
	Haftada bir kaç kez	8	3,86	,00	Toplam	57,68	129			
	Her gün	84	3,78	,42						
	Total	130	3,86	,67						

Tablo 4.2.9'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının bilgisayar kullanma sıklığı [$F(3,126) = 33,407, p < .05$] değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.2.9'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının cep telefonu kullanma sıklığı [$F(2,127) = 78,662, p < .05$] becerisi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Tablo 4.2.9'daki tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) sonuçları incelendiğinde dijital vatandaşlıklarının internet kullanma sıklığı [$F(3,126) = 52,175, p < .05$] değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

4.3. Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterlikleri ile Dijital Vatandaşlıklarının Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi

Öğretmenlerin eğitim süreçlerinde dijital imkanlardan yararlanma durumlarının onların dijital imkanları kullanım inanç ve yeterlikleriyle yakın ilişkisi vardır. Aşağıdaki tablo öğretmenlerin görüşleri açısından bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlilikleri ile Dijital Vatandaşlıklarının Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Testi Sonuçları

		Dijital Vat.			
		Bilgisayar	İnternet	Özyet. Genel	Genel
Bilgisayar	R	1	,686**	,890**	,721**
	P		,000	,000	,000
	N		130	130	130
İnternet	R		1	,942**	,894**
	P			,000	,000
	N			130	130
Özyet. Genel	R			1	,892**
	P				,000
	N				130
Dijital Vat. Genel	R				1
	P				
	N				

Tablo 4.3. incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliği ile dijital vatandaşlıkları arasında pozitif yönde ve çok yüksek seviyede ilişki tespit edilmiştir ($r = ,892, p < .01$). Bunun yanında dijital vatandaşlık genel toplamı, bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliliğinin bilgisayar ($r = ,721, p < .01$) alt boyutu ile pozitif ve yüksek, İnternet ($r = ,894, p < .01$) alt boyutu ile de pozitif ve oldukça yüksek bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Araştırmada ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

Araştırmaya katılmış olan tüm öğretmenlerimizin bilgisayar ve internet kullanma öz yeterliğine sahip oldukları ve dijital dünyada yer aldıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin branşlara göre, istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım göstermediği görülmüştür. Lakin internet alt boyutunda ve genel toplamda branşlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım görülmektedir. Bu anlamlı ayrımın İHL öğretmenleri lehine olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle İHL meslek dersi öğretmenlerinin diğer branşlara göre eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin genel toplamda ve internet kullanımında daha yüksek olduğu söylenebilir. İHL’ de çalışan bilgisayar öğretmeni yoktur.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği görev değişkenine göre, bilgisayar alt boyutunda, internet alt boyutunda ve genel toplamda istatistiksel olarak anlamlı bir ayrım göstermektedir. Bu anlamlı ayrımın anaokulu ile ortaokul, anaokulu ile lise arasında olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın ortaokul ve lisede görev yapan öğretmenleri lehine olduğu görülmektedir. Bir diğer ifadeyle anaokulunda görev yapan öğretmenlerin bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği cinsiyet değişkenine göre, bilgisayar alt boyutunda, internet alt boyutunda ve genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermektedir. Sözü edilen anlamlı ayrım erkeklerin lehinedir. Bir diğer ifadeyle erkek öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanım öz yeterliğinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği yaş değişkenine göre, bilgisayar alt boyutunda, internet alt boyutunda ve genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermektedir. Sözü edilen anlamlı ayrımın 25

yaş ve altı ile 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri arasında olup 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri lehinedir. Bir başka deyişle 25 yaş ve altı olan öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği cep telefonu ile bağlanma değişkenine göre, internet alt boyutunda ve genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermemektedir. Lakin cep telefonu ile bağlanma değişkeninde istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermektedir. Sözü edilen anlamlı ayrım “evet” diyenlerin lehinedir. Bir diğer ifadeyle cep telefonu ile internete bağlanan öğretmenlerin bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği sosyal ağ kullanma değişkenine göre, internet alt boyutunda ve genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermemektedir. Ancak bilgisayar sosyal kullanma değişkeninde istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermektedir. Bu anlamlı ayrım “evet” diyenlerin lehinedir. Bir diğer ifadeyle sosyal ağ kullanan öğretmenlerin bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği e-devlet hizmetleri kullanma değişkeni istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım göstermektedir. Bu anlamlı ayrımın hiç ile nadiren, hiç ile sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçeneği lehinedir. Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin e-devlet hizmetlerini nadiren ve sıklıkla kullanmalarına bağlı olarak yüksek çıktığı söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın temel ile orta, temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir. Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği orta ve ileri seviyede yüksek çıkmıştır.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği cep telefonu becerisi değişkeninin, istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği

görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın temel ile orta, temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir. Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği orta ve ileri seviyede yüksek çıkmıştır.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği internet becerisi değişkeninin, istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın temel ile orta, temel ile ileri seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup temel ve ileri seçenekleri lehinedir. Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği orta ve ileri seviyede yüksek çıkmıştır.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği bilgisayar kullanım sıklığı değişkeninin, istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir. Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği, bilgisayar kullanma sıklığı arttıkça yükseldiği söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği cep telefonu kullanım sıklığı değişkeninin, istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın haftada iki üç ile hiçbir zaman, ayda birkaç kez, her gün arasında olduğu görülmekte olup hiçbir zaman, ayda birkaç kez, her gün lehinedir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği İnternet kullanım sıklığı değişkeninin, istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmekte olup ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün lehinedir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları branş değişkeninin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Bu anlamlı ayrımın İHL öğretmenleri lehine olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle İHL meslek dersi

öğretmenlerinin diğer branşlara göre dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Literatürü incelerken farklı sonuçlar içeren çalışmalara rastlanmıştır. Sakallı (2015) ve Bakır (2016) yapmış oldukları araştırmada sınıf öğretmenlerinin dijital vatandaşlık düzeylerinin daha üst düzeyde olduğunu ortaya koymuşlardır. Kocadağ (2012) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin branşları ile dijital vatandaşlık düzeylerinde anlamlı farklılık oluşturduğu ortaya koyulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları görev değişkeninin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrım anaokulu ile ortaokul ve lise arasında olup ortaokul ve lise lehinedir. Bir diğer ifadeyle ortaokul ve lisede görev yapan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları cinsiyet değişkeninin, genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrım erkekler lehinedir. Bir diğer ifadeyle erkek öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Literatürü incelerken farklı sonuçlar içeren çalışmalara rastlanmıştır. Mesela İşman ve Güngören (2013) yaptıkları çalışmada dijital vatandaşlık düzeylerinde cinsiyet açısından bir ayrıma rastlamamışlardır. Sakallı (2015) yaptığı çalışmada cinsiyet değişkeni açısından dijital vatandaşlığın bazı boyutlarında ayrıma rastlamış bazılarında ise anlamlı ayrıma ulaşamamıştır.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları yaş değişkeninin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın 25 yaş ve altı, 26-30 yaş arası, 31 ve üzeri arasında görülmekte olup 26-30 yaş arası ve 31 ve üzeri lehinedir. Bir diğer ifadeyle 26-30 yaş arası ve 31 ve üzeri olan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Literatürü incelerken farklı sonuçlar içeren çalışmalara rastlanmıştır. Aslan (2016) sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital vatandaşlık düzeylerini incelerken öğretmen

adaylarının dijital vatandaşlık düzeyleri ve yaş aralığı değişkeni arasında anlamlı bir ayrıma rastlamaz. Bunun yanında Özçelik ve Kurt (2007) öğretmenlerin bilgisayar öz yeterlik düzeylerinin yaşa göre anlamlı farklar oluşturduğunu belirtir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları cep telefonu ile bağlanma değişkeninin, genel toplamda istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrım “evet” diyenlerin lehinedir. Bir diğer ifadeyle cep telefonu ile İnternete bağlanan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları sosyal ağ kullanma değişkeninin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Bu anlamlı ayrım “evet” diyenlerin lehinedir. Bir diğer ifadeyle sosyal ağ kullanan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları e-devlet hizmeti kullanma değişkeninin istatistiksel verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrım hiç ile nadiren ve sıklıkla seçenekleri arasında olduğu görülmekte olup nadiren ve sıklıkla seçenekleri lehinedir. Bir diğer ifadeyle e-devlet hizmetlerini kullanan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde dijital vatandaşlıkları bilgisayar, cep telefonu ve internet becerisi değişkeninin istatistiki verilerde anlamlı bir ayrım gösterdiği görülmüştür. Sözü edilen anlamlı ayrımın hiçbir zaman ile ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün arasında olduğu görülmüş ayda birkaç, hafta iki üç gün lehine olmuştur. Bir diğer ifadeyle bilgisayarı, cep telefonunu ve İnterneti ayda birkaç kez, haftada iki üç, her gün kullanan öğretmenlerin dijital vatandaşlıklarının daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin eğitim sürecinde bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliği ile dijital vatandaşlıkları arasında pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Bunun yanında dijital vatandaşlık, bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterliğinin bilgisayar alt boyutu ile pozitif ve yüksek, internet alt boyutu ile pozitif ve oldukça yüksek düzeyde ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

1. Bu araştırma kapsamında eğitimin dijitalleşmesi ve eğitimcilerin dijital uygulamalara olan uyumu incelenmiştir. Bu araştırmaya ek olarak bir değişken daha eklenebilir ve araştırma kapsamı genişletilebilir.
2. Pandemi sürecinin etkisi ile eğitimin, eğitimcilerin ve öğrencilerin ani ve yoğun bir dijitalleşme dönemine girmesi ile araştırma yaptığım konu ülke evren örneklemini genişletilerek ulusal çapta araştırılabilir.
3. Dünya üzerinde etkisini gösteren COVID-19 pandemisinden dolayı eğitimin her alanına hakim olan dijitalleşme ve dijital uygulamaların farklı uygulamaları (EBA, ZOOM, MEETİNG) üzerinden araştırmalar yapılabilir. Bu araştırmalar sonucunda yeni ve daha kullanışlı uygulamalar ortaya çıkabilir.
4. Bu araştırma kapsamında literatür taramasında bu değişkenler ile ilgili çok araştırma yapılmadığı görülmektedir. Döneme uygun olarak eğitimin her kademesinde uygulanarak çıkan sonuçlar literatüre kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı Ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 11: 105-109.
- Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci Merkezli Eğitimde Eğitim Teknolojileri Uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7: 19-31.
- Altan, M.Z. (1998). Eğitim Fakülteleri, Teknoloji ve Değişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,15: 295-304.
- Arabacı, İ.B. (2013). Dijital Yerliler, Dijital Göçmenler Ve Sınıf Yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 47: 11-20.
- Aslan, S. (2016). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Bağcı, C. (2016). Çevrimiçi Toplum Ve Sanal Sosyaliteler: Sosyal Medya ve Özgür Dijital Dünyanın Yeni Esaretleri Üzerine Sosyolojik Bir Analiz. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 42: 1029-1036.
- Bakır, E. (2016). *Sınıf öğretmeni adaylarının dijital vatandaşlık seviyelerinin dijital vatandaşlık alt boyutlarına göre belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bal, O. (2010). Teknolojinin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 20: 1-23.
- Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. In Pajares, F., &Urdan , T. (Eds.) Self-efficacy beliefs of adolescents, (pp. 307-337)
- Başlar, G. (2013). *Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm*, http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi36_pdf/7isletme_iktisat_ileti_sim_kamu/aydin_ozturk_tugba_ve_digerleripdf (18.01.2019)

- Bhavnnani, S.P. (2016). Mobile Technology and the Digitization of Healthcare. *European Heart Journal*, 37: 1428–1438.
- Çalık, D. ve Toker, G. (2016). Ekran Çağı İnsanı ve Dijital Toplum. XXI. Yüzyılda Türkiye’de İnternet Konferansı, 03-05 Kasım 2016, Ankara: TED Üniversitesi, 1-9.
- Çambay, S.O. (2015). Bir Toplumsallaşma Aracı Olarak Yeni Medya: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2: 237-247.
- Çaycı, B. (2015). Yeni Dijital Çağda Toplumsal Hareketlerde Meydana Gelen Dönüşüm. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC* January, Vol. 5 Issue 1, ss. 27-43, http://www.tojdac.org/tojdac/VOLUME5ISSUE1_files/tojdac_v05i103.pdf (01.01.2019).
- Çaycı, B. ve Karagülle, A.E. (2016). İletişimin Dijitalleşmesi ve Kültürel Melezleşme. *Global Media Journal TR Edition*, 12: 570-586.
- Çetin, Özdemir. (2004). Teknolojik Gelişme İçin Eğitimin Önemi Ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3: 144-147.
- Çiftçi, C. (2013). *Edebiyat Öğretiminde Teknoloji Kullanımı, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Bir Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çobanoğlu, A.A. ve Yücel, Z.E. (2017). İngilizce Okutmanlarının Teknoloji Kullanımları ve Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3: 453-461.
- Çubukçu, Z. ve Tosuntaş, Ş.B. (2016). Teknoloji Destekli Eğitim Ortamlarında İletişim: Bir Sınıf Etkileşim Analizi Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı: 192-199.

- Dargut, T. ve Çelik, G. (2014). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2: 28-41.
- Değirmencioğlu, G. (2016). Dijitalleşme Çağında Gazeteciliğin Geleceği ve İnovasyon Haberciliği. *TRT Akademi*, 2: 590-606.
- Doğan, D. ve Seferoğlu, S.S. (2017). *Mobil Cihazlar Ve Eğitimde Dijital Dönüşüm*. Odabaşı HF, Akkoyunlu B ve İşman, A (ed.), Eğitim Teknolojileri Okumaları 2017 içerisinde, TOJET ve Sakarya Üniversitesi, Sakarya: 537-556.
- Durak, H. ve Seferoğlu, S.S. (2017). *Öğretmenlerin Teknoloji Kullanım Yeterliklerinde Etkili Olan Faktörlerle İlgili Bir İnceleme*. Odabaşı HF, Akkoyunlu B ve İşman, A (ed.), Eğitim Teknolojileri Okumaları 2017 içerisinde, TOJET ve Sakarya Üniversitesi, Sakarya: 537-556.
- Emiroğlu, B.G. (2016). Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına Yönelik Özel Okul Öğretmenlerinin Görüşleri. *İlköğretim Online*, Cilt 15, Sayı 3, ss. 989998, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/225937> (03.01.2019).
- Erdemir, N., Bakırcı, H. ve Eydurun, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*: 3, 99-108.
- Ergüney, M. (2017). İletişimin Dijitalleşmesi Ve İletişim Fakültelerinde Yeni Medya Eğitimi. *Ulakbilge*, 15: 1475-1486
- Genç, M. ve Genç, T. (2013). “Öğretmenlerin Mesleki Gelişmeleri Takip Etme Durumları: Fatih Projesi Örneği”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), Cilt 14, Sayı 2, ss. 61-78.
- Güney, B. (2017). “Dijital Bağımlılığın Dijital Kültüre Dönüşmesi: Netlessfobi”, Yeni Medya Elektronik Dergi, Cilt 1, No 2, ss. 207-213, http://yenimedya.aydin.edu.tr/wpcontent/uploads/2016/11/ejnm_v01i2108.pdf (19.12.2019).

- Güzel, E. (2016). Dijital Kültür Ve Çevrimiçi Sosyal Ağlarda Rekabetin Aktörü: “Dijital Habitus”. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1: 82-103.
- İşman A,& Güngören, O. C. (2013). Being digital citizen. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106: 551-556.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler Ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21:11-23.
- Karahisar, T. (2013). Dijital Nesil, Dijital İletişim ve Dijitalleşen (!) Türkçe. *AJITE: Online Academic Journal of Information Technology*, 12: 71-83.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karal, H. ve Berigel, M. (2006). Eğitim Fakültelerinin Öğretmenlerin Teknolojiyi Eğitimde Etkin Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri Üzerine Etkileri Ve Çözüm Önerileri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32: 60-67.
- Kaya, A. ve Kaya, B. (2014). Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algısı. *International Journal of Human Sciences*, 2: 346-361.
- Kocadağ, T. (2012). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon.
- Maden, S., Banaz, E. ve Maden, A. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Ortamlardaki Yazma Alışkanlıkları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1: 103-112.
- Mossberger, K., Tolbert, C., & S. McNeal, R. (2007). *Digital Citizenship: The Internet, Society, and Participation*. London, England: The MIT Press.
- Mustafaoğlu, Rüstem (2018). *Dijital Teknoloji Kullanımının Çocukların Gelişimi ve Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri*. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 5: 227–247.

- Ormanlı, O. (2012). Dijitalleşme ve Türk Sineması. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 2: 32-38.
- Öksüz, C. (2013). İlköğretimde Teknoloji Kullanımı: Teknoloji Gözlem Protokolü Sonuçları. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1: 10-22.
- Öksüz, Y., Demir, E.G. ve İci, A. (2016). Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Kavramına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 50: 387-396.
- Önür, N. ve Kalaman, S. (2016). Dijital Gündelik Yaşam: Yeni Toplumsallıklar Ve Dijital Yabancılaşma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 35: 269-289.
- Özbek, E.A. (2016). Teknoloji eğitim için iyi midir?. *AUAd*, 4: 177185.
- Özçelik, H.,& Kurt, A. A. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayar özyeterlilikleri: Balıkesir ili örneği. *İlköğretim online*, 6(3).
- Öztürk, L. (2005). Türkiye’de Dijital Eşitsizlik: TÜBİTAK-Bilten Anketleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24: 111-131.
- Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar Ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Kayfor15 Özel Sayısı: 1741-1759.
- Sakallı, H. (2015). *Sınıf öğretmeni adaylarının dijital vatandaşlık düzeyleri ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Saritepeci, M., Durak, H. ve Seferoğlu, S.S., (2016). Öğretmenlerin Öğretim Teknolojileri Alanında Hizmet-İçi Eğitim Gereksinimlerinin FATİH Projesi Kapsamında İncelenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 3: 601-620.
- Sayar, K. (2016). Dijital Toplum. *TRT Akademi*, 2: 762-775.

- Seferoğlu, S.S. (2015). Okullarda teknoloji kullanımı ve uygulamalar: gözlemler, sorunlar ve çözüm önerileri. *Artı Eğitim*, 123: 90-91.
- Sunal, G. (2016). Sanal Gerçeklik Ve Dijital Sinemanın Olanakları. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2: 294-309.
- Şad, S. N. ve Demir, O. (2015). *Sınıf Öğretmenleri İçin Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlilik Algısı Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. İlköğretim Online*, 14(2), 489-510
- Şahin, L., Aydın, E. ve Güler, M. (2015). Teknolojik Gelişmelerin İşin Yapısı Ve İşgücünün Nitelikleri Üzerine Etkileri: Hastane Çalışanlarının Algılarına Yönelik Bir Araştırma. *İş ve Hayat Dergisi*, 1: 97-130.
- Şahin, M.C. (2009). Yeni Binyılın Öğrencileri'nin Özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2: 155-172.
- Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *AUAd*, 1: 96-109.
- Turhan, D.G. (2017). Dijital Aktivizm. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26: 26-44.
- Tutgun, A. ve Özdener, N. (2011). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonu: Bilgisayar Tabanlı Öykü Tamamlama Çalışması Örneği. *Academic Journal of Information Technology (AJIT-e)*, 3: 1-24.
- Uluuysal, B. (2014). Bir Öğretmenin Teknoloji Entegrasyonu Yolculuğu. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 4: 12-22.
- Yayla, O.T. (2015). Dijitalleşme Çağında Eşitsizlik ve Ayrımcılık. *Liberal Düşünce*, 79: 43-53.
- Yıldırım, Y. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Teknoloji Kullanım Yeterlilikleri ve Teknoloji Kullanımını Etkileyen Faktörler. *Bilgi Afiş Dergisi*, 13: 1-39.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1: 155-167.

EKLER

ÖLÇEKLER VE ÖLÇEK İZİNLERİ

EK-1

Bölüm I: Kişisel Bilgiler

- 1- Branşınız (Lütfen Yazınız) :
- 2- Görev yaptığınız kurum türü: () Anaokulu () Ortaokul () Lise
- 3-Cinsiyetiniz : () K () E
- 4-Yaşınız : () 25 yaş ve altı () 26 – 30 yaş arası () 31 ve üzeri
- 5-İnternete cep telefonundan bağlanma durumunuz? () Evet () Hayır
- 6- Herhangi bir sosyal ağ kullanıyor musunuz? () Evet () Hayır
- 7- e-devlet hizmetlerini kullanma durumunuz? () Hiç () Nadiren () Sıklıkla
- 8-Aşağıdaki teknolojilere ilişkin beceri düzeyinizi ve teknolojileri ne kadar sık kullandığınızı lütfen belirtiniz.

	Beceri Düzeyi			Kullanma Sıklığı			
	Temel	Orta	İleri	Hiçbir zaman	Ayda birkaç kez	Haftada iki-üç kez	Her gün
Bilgisayar	()	()	()	()	()	()	()
Cep Telefonu	()	()	()	()	()	()	()
İnternet	()	()	()	()	()	()	()

Öğretmenlerin Eğitim Süreçlerinde Bilgisayar Ve İnternet Kullanımı Öz Yeterlik Ölçeği

Aşağıda internet ve bilgisayar kullanımına ilişkin maddeler sıralanmıştır. Bu maddelerde ifade edilenleri yapabilme konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz? Cevabınızı aşağıdaki derecelendirme aralıklarına göre size en uygun seçeneği işaretleyerek veriniz: ☐ Yapamayacağımdan kesinlikle eminim ☐ Kısmen yapabilirim ☐ Yapabileceğimden kesinlikle eminim	Yapamayacağımdan					Kısmen yapabilirim					Yapabileceğimden kesinlikle eminim
	kesinlikle eminim										
1. Klavye üzerindeki işaretlerin anlamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ekran menüsünden seçim yapma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Bellek depolama aygıtlarını (CD, Flash disk, harici bellek vs.) kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Herhangi bir kelime işlem programını (Word, Wordpad vs.) kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Herhangi bir slayt ve resim programını (Powerpoint, Paint vb.) kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Bilgisayarın işletim sistemi çöktünce tekrar çalışır hale getirme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Bir programı başlatma ve kapatma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Çeşitli programları kendi özgün ders materyallerini hazırlamak için kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Hata veren web sayfalarında hatanın kaynağını bulma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. İnternet ile ilgili donanımları (modem, veri kablosu vs.) hatasız kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Eğitim içerikli web sitelerini kullanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. İnternet sitelerinde gezinirken yeni keşifler yapma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. İnternet sitelerine yorum yazma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. Bilgi ve kaynakları araştırırken internetten faydalanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Öğrenme-öğretme sürecinde internetten yararlanma	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. İnternet kaynaklarını kullanarak dersler tasarlama ve uygulama	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

EK-2 Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği

Madde Numarası	*Bilgisayarlar, cep telefonları, teknolojik araçlar vb. dijital cihazlar olarak; internet, dijital cihazlar ve bu cihazların kullanımları ise dijital teknolojiler kapsamında düşünülebilir.	Hiçbir Zaman / Hiç Katılmıyorum	Nadiren / Katılmıyorum	Ara Sıra / Biraz Katılıyor Biraz katılmıyorum	Sık Sık / Katılıyorum	Her Zaman/ Tamamen Katılıyorum
	**Her maddenin yanında “1=Hiçbir Zaman”, “2= Nadiren”, “3= Ara Sıra”, “4= Sık Sık” ve “5= Her Zaman” şeklinde beş seçenek verilmiştir.					
	***Her maddenin yanında 1=Hiç Katılmıyorum, “2= Katılmıyorum”, “3= Biraz Katılıyor Biraz katılmıyorum”, “4= Katılıyorum” ve “5= Tamamen Katılıyorum” şeklinde beş seçenek verilmiştir.					
	**** <u>Sizden istenilen belirtilen maddeler idikkatlice okuyup, size uygun kutucuğa</u>					
1.	İnternette kolaylıkla araştırma yapabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Kendi hazırladığım, elektronik ortamdaki dokümanlarımı arkadaşlarımla ya da forumlarda paylaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.	Dijital cihazlar veya teknolojilerdeki yenilikleri maddi olanaklar dahilinde takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Hazırladığım dokümanlarda, gönderdiğim e-postalarda ya da mesajlaşmalarında Türkçeyi doğru kullanmaya dikkat ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Dijital teknolojiler yardımıyla daha rahat iletişim kurarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Görüşmekte zorlandığım durumlarda, dijital teknolojiler vasıtasıyla daha rahat iletişim kurarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	Gerektiğinde ihtiyacı olan arkadaşlarımla yazılımlarımı paylaşıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8.	Bildiğim programlara karşı ön yargısı olan arkadaşlarıma yardımcı olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.	İnternet üzerinden alışverişlerimde güvenilir e-ticaret sitelerini kullanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10.	Dijital teknolojiler yardımıyla uzaktaki yakınlarımla ya da arkadaşlarımla görüşebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11.	Dijital teknolojiler konusunda bilgi almak için arkadaşlarımla bana danışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12.	Çevremdekilere dijital teknolojilerin kullanımı konusunda rol-model olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13.	Dijital ortamlarda karşılaştığım olumsuz durumlara karşı çevremdekileri uyarırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14.	Sunu hazırlamak için tasarlanan paket programları kullanabilirim (PowerPoint vb.).	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15.	Dijital teknolojilerin kullanımı iletişimde pratiklik sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16.	Arkadaşlarımla ihtiyaçları doğrultusunda dijital cihazlarımı kullanmalarına izin veririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17.	Yeni karşılaştığım bir teknolojiyi kendi kendime çözebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18.	İnternette yer alan web sitelerini rahatlıkla gezebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19.	Dijital ortamlar sayesinde bilgi paylaşımı kolaylaşmaktadır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20.	Günlük işlerimde dijital teknolojileri yardım almadan kullanabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21.	Metin oluşturmak için tasarlanan paket programları kullanabilirim (Word vb.).	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22.	MySpace, Facebook, Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerine herkesin görebileceği şekilde açık adresim, telefon numaram, doğum tarihim gibi kişisel bilgilerimi eklememeye özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23.	Herkesin erişimine açık bilgisayarlarda herhangi bir şifre gerektiren işlem yapmamaya özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24.	E-postalarım, bankacılık hizmetlerim, kayıtlı olduğum forum sayfalarım gibi girişimde şifre isteyen web hizmetlerine ait şifrelerimi kimseyle paylaşmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.	Bilinmeyen kişi ya da adreslerden gelen iletileri okumayarak, herhangi bir güvenlik açığı oluşmamasına dikkat ederim ve tanımadığım kişilerden gelen mailleri(kimlik avı/dolandırıcılık ile ilgili) şikâyet ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26.	Ödev ya da projelerimi yardım almaksızın kendi başıma hazırlayabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27.	Dijital cihazların kullanımında kişisel bilgilerimin (TC kimlik numaram, E-posta şifrem, web şifrem gibi) kullanılmaması konusunda tedbirli davranırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28.	Bir ürünü satın almadan önce internette fiyat/performans araştırması yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29.	İhtiyaç duyduğumda internet üzerinden bankacılık işlemlerimi (EFT, Havale, Hesap özeti inceleme, ...), fatura ödemelerimi gerçekleştiririm veya alışveriş yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30.	Dijital teknolojileri kişilere tehdit veya şantaj aracı olarak kullanmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31.	İhtiyaç duyduğumda ücretsiz yazılımları bilgisayarımın indirebilir ya da kurabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Madde Numarası	*Bilgisayarlar, cep telefonları, teknolojik araçlar vb. <u>dijital cihazlar</u> olarak; internet, dijital cihazlar ve bu cihazların kullanımları ise <u>dijital teknolojiler</u> kapsamında düşünülebilir.	Hiçbir Zaman / Hiç	Nadiren / Katılmıyorum	Ara Sıra / Biraz Katılıyorum	Biraz katılmıyorum /Sık Sık / Katılıyorum	Her Zaman Tamamen
	**Her maddenin yanında “1=Hiçbir Zaman”, “2= Nadiren”, “3= Ara Sıra”, “4= Sık Sık” ve “5= Her Zaman” şeklinde beş seçenek verilmiştir.					
	***Her maddenin yanında 1=Hiç Katılmıyorum”, “2= Katılmıyorum”, “3= Biraz Katılıyorum”, “4= Katılıyorum” ve “5= Tamamen Katılıyorum” şeklinde beş seçenek verilmiştir.					
32.	E-postalarımı düzenli bir şekilde kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33.	Dijital ortamlarda iletişim kurarken gerçek adımları kullanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34.	İnternette işlerimi kolaylaştıracak yazılımlar araştırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35.	Yazışmalarım esnasında Türkçeyi doğru kullanmayanları uyarırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
36.	Toplu taşıma araçlarında cep telefonumla görüşme yapmamaya özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
37.	Sanal ortam avantajı şeklinde düşünüp insanları rahatsız etmeyi doğru bulmuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
38.	Ödev ya da proje hazırlarken internette bulduğum kaynakları, kaynak göstererek kullanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
39.	Cep telefonumda, çevremdeki insanları rahatsız etmeyecek ses düzeyinde melodiler kullanmayı tercih ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
40.	İnterneti kullanarak başka kullanıcıların hesaplarına ya da sayfalarına saldırılarda bulunmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
41.	Arkadaşlarımın veya yakın çevremde cep telefonu, bilgisayar vb. cihazlarını ya da cihazlarında yer alan bilgileri izin almadan incelemem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
42.	Dijital teknolojileri herhangi bir kimseyi zor durumda bırakmamak amacıyla kullanılması yönünde hassas davranıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
43.	Dijital teknolojileri görgü kurallarına uygun bir şekilde kullanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
44.	Herhangi bir kişi ile sohbet ederken cep telefonuma çağrı geldiğinde cevaplamam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
45.	Herhangi bir etkinlik esnasında cep telefonu, bilgisayar gibi dijital cihazlarla meşgul olmam (örnek; konferans, seminer, toplantı...)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
46.	Arama motorlarının kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahibim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
47.	Dijital teknolojilerin kullanımıyla ilgili kendimi cesaretlendiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
48.	Dijital teknolojileri ihtiyaç duyduğumda etkin bir şekilde kullanabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
49.	Dijital teknolojilerin kullanımı ile ilgili çevremdekileri cesaretlendiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
50.	Gerektiğinde cep telefonumdan internete bağlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
51.	İnternette paylaşım yaparak ya da yorum yazarak dahil olduğum forumları takip ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
52.	Derslerde anlamadığım konularla ilgili kaynakları internette incelerim ve araştırmalarımın arama motorlarını (Google, Altavista, Wikipedia, ...) kullanırım..	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
53.	İnternette zaman geçirirken şiddet içerikli ya da psikolojimi olumsuz yönde etkileyecek sayfalara girmemeye özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
54.	Dijital cihazların kullanımından kaynaklı olduğumu düşündüğüm sağlık problemlerim (omuz, sırt, göz ağrısı...) olursa, gerektiğinde doktor kontrolüne başvururum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
55.	Bilgisayar kullanırken doğru bir oturma pozisyonu belirlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
56.	Dijital cihazların kullanımında yorgunluk, uykusuzluk, dikkat dağınıklığı gibi rahatsız edici durumların oluşmaması için kendimi zinde tutacak etkinlikler yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
57.	İnternette yasal olarak yayımlanmayan müzik, film vs. indirmemeye özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
58.	Girişi engellenmiş sitelere yasal olmayan yollardan girmeye çalışmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
59.	Sanal ortamda devlet tarafından konulmuş kanunlar çerçevesinde hareket etmeye özen gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
60.	Sanal ortamlar için uyulması gereken kurallar olmasını doğru buluyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
61.	Hesap yapabilmek için tasarlanan paket programları kullanabilirim (Excel vb.).	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
62.	Dijital teknolojilerin kullanımı sırasında, çevremdeki bireylerin sağlığını koruma hususunda hassas davranırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
63.	İnternette iletişim kurarken başkasının özgürlüğünün başladığı yerde benim özgürlüğümün bittiğini bilirim	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

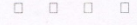
EK-3

22.01.2021

Posta - hakan algan - Outlook

Merve merve <
22.01.2021 Cum 11:33
Kime: Siz

ölçeklerim.rar
2 MB

iPhone

İleti başlangıcı:

Kimden: SÜLEYMAN NİHAT ŞAD
Tarih: 11 Ocak 2021 18:58:21 GMT+3
Kime: Merve merve <
Konu: Ynt: "Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" kullanma talebi

Ölçeği kullanabilirsiniz hocam. İyi çalışmalar dilerim.

11 Oca 2021 Pzt 17:44 tarihinde Merve merve < > şunu yazdı:
Sayın hocam merhaba, Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi yüksek lisans öğrencisi Merve Algan. Dr. Ali Gurbetoğlu hocamın danışmanlığında yürütmekte olduğumuz tezimde sizin ve Okay Demir'in geliştirmiş olduğu "Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Öz Yeterlik Algısı Ölçeği"ni kullanmak için izninizi talep ediyorum.

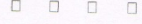
<https://outlook.live.com/mail/0/inbox/id/AQMkADAwATY0MDABLThjYwBkLWE1NGItMDACLTAwCgBGAAADJ4T11jKzdkev0JczfcZKZAcAY8av2Ac...> 1/1

EK-4

22.01.2021

Posta - hakan algan - Outlook

Merve merve
22.01.2021 Cum 11:33
Kime: Siz

iPhone

İleti başlangıcı:

Kimden: Tuğba KOCADAĞ ÜNVER
Tarih: 12 Ocak 2021 19:59:04 GMT+2
Kime: Merve merve
Konu: Ynt: "Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği" kullanma talebi

Merve Hoca'm merhabalar,

İyi olmanızı diliyorum...

Benim yüksek lisans tezimde geliştirdiğim ölçek öğretmen adaylarına yönelik. Öğretmenler üzerinde de uygulanabilir ama güvenilirlik çalışması yapmanız gerekir. Daha önce aynı ölçeği öğretmenler üzerinde de kullanan başka araştırmacılar oldu. Bu konuda size bu şekilde bir bilgilendirme yağma gereği hissettim.

Çalışmanızda başarılar diliyorum...
Esenlikle kalın

Merve merve

Değerli hocam merhaba. Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi yüksek lisans öğrencisi Merve Algan. Dr. Öğretim Üyesi Ali Gurbetoğlu danışmanlığında yürütmekte olduğumuz tezimde sizin geliştirmiş olduğunuz "Öğretmenler İçin Dijital Vatandaşlık Ölçeği"ni kullanmak için izninizi talep ediyorum. Saygılarımla...

19 tarihinde şunu yazdı:

<https://outlook.live.com/mail/0/inbox/id/AQMkADAwATY0MDABLThjYwBkLWE1NGItMDACLTAwCgBGAAADJ4T1t1jKzdkev0JczfcZKZAcAY8av2Ac...> 1/1

T.C.
EYÜPSULTAN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 10658018-299-E.17837226
Konu : Merve ALGAN Anket

09/12/2020

EYÜPSULTAN KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi: Eyüpsultan Anadolu Lisesi Müdürlüğü'nün 03.12.2020 tarih ve 17613549 sayılı yazısı.

İlçemiz Eyüpsultan Anadolu Lisesi öğretmeni ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Merve ALGAN 'ın Yüksek Lisans tez konusu "Eğitimin Dijitalleşmesi ve Eğitimcilerin Dijital Uygulamalara olan Uyumu" olarak belirlendiği ve bu kapsamda da İlçemize bağlı okullarımızda görev yapan öğretmenlerimize yönelik anket düzenlemek istediği ilgi yazı ve eklerinden anlaşılmaktadır.

Söz konusu anketin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitimin genel amaçlarına uygun olarak ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimlerinin ilgili okul Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, derslerin aksatılmaması kaydıyla gönüllük esasına göre, covid 19 virüsü tedbirleri çerçevesinde dijital ortamda yapılması Müdürlüğümüz tarafından uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Alper Asım ÖZER
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Ek: 4

OLUR

...../12/2020
İhsan KARA
Kaymakam

Adres: İSLAMBAY MAH.HZ.HALİT BULVARI HÜKÜMET
KONAĞI B BLOK KAT 2 EYÜPSULTAN İSTANBUL
Elektronik Ağ: eyupsultan.meb.gov.tr
e-posta: eyup34@meb.gov.tr

Bilgi için: Fikret COŞKUN-149

Tel: 0 (212) 497 27 27
Faks: 0 (212) 497 27 37

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c220-f3ef-3da7-869b-f34b kodu ile teyit edilebilir.

ÖZ GEÇMİŞ

Merve ALGAN

A. EĞİTİM

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bölümü, 2021, İstanbul

Lisans: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 2011, İstanbul

B. MESLEKİ DENEYİM

2013-2014 Eyüpsultan İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

2014-2016 Otakçılar Anadolu İmam Hatip Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

2016-2020 Alibeyköy Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

2020 – Eyüpsultan Anadolu Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni